

OECD360 BELGIË 2015

• Groene groei

• Onderwijs

• Regionale focus

• Werkgelegenheid

• Welzijn

• Ontwikkeling

Hoe doet België het?

• Economie

• Statistieken

• Sociale
crisis

• Landbouw

Ontdek publicaties en diensten van de OECD

www.oecd.org/bookshop

www.oecd-ilibrary.org

www.youtube.com/OECDiLibrary

www.twitter.com/OECD_Pubs

www.facebook.com/OECDPublications

Inhoudsopgave

Hoe doet **België** het?

04	Voorwoord van OECD's secretaris-generaal Angel Gurría	26	Welzijn in België
06	België en de OECD	29	Elke regio kan vooruitgang boeken als het beheer goed is
09	België in cijfers	33	Het steeds grotere belang van onderwijs en vaardigheden
13	Economie Gaan voor groei 	37	De geboekte vooruitgang van groene groei
17	Meer en betere banen scheppen 	41	Vooruitzichten voor de landbouw De wereld voeden
21	Van financiële crisis naar sociale crisis 	45	Ontwikkeling Productiviteit – de volgende uitdaging

Inleiding

Over de OECD

De missie van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD) is het stimuleren van beleid dat de economische en sociale welzijn van mensen over de hele wereld verbetert.

De OECD biedt een forum waarin overheden samenwerken aan het vinden van oplossingen voor veelvoorkomende problemen, ervaringen uitwisselen en de best practices vaststellen om beter beleid voor beter leven te stimuleren. Al ruim 50 jaar helpt de OECD bij het opstellen van mondiale standaarden, internationale conventies, overeenkomsten en aanbevelingen op gebieden als goed bestuur en strijd tegen omkoping en corruptie, maatschappelijk verantwoord ondernemen, ontwikkeling, internationale investeringen, belastingen en milieu. Samenwerking, dialoog, consensus en onderlinge toetsing zijn de krachten achter het streven van de OECD om haar visie van een sterkere, schonere, eerlijkere mondiale economie en samenleving te vervullen.

De OECD-lidstaten zijn: Australië, België, Canada, Chili, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Israël, Italië, Japan, Korea, Luxemburg, Mexico, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, de Slowaakse Republiek, Slovenië, Spanje, de Tsjechische Republiek, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Zweden en Zwitserland. De Europese Commissie neemt deel aan het werk van de OECD. De OECD is in gesprek over toetreding met Colombia, Letland en de Russische Federatie*. Tevens werkt de OECD samen met meer dan 100 andere economieën, waaronder belangrijke partners Brazilië, China, India, Indonesië en Zuid-Afrika.

www.oecd.org/about

* De activiteiten in verband met het toetredingsproces van de Russische Federatie tot de OECD zijn momenteel opgeschort

Belangrijke OECD-bronnen

OECD website:
www.oecd.org
www.oecd.org/Belgium

OECD-publicaties en -gegevens
www.oecd-ilibrary.org
en data.oecd.org/

OECD Observer:
www.oecdobserver.org/

OECD blog:
www.oecdinsights.org

Kom in actie

OECD Forum:
www.oecd.org/forum

Wereldwijd OECD-netwerk voor
parlementariërs:
www.oecd.org/parliamentarians

Twitter: @OECD
#OECD360

Facebook :
www.facebook.com/theOECD

Gedrukte exemplaren kunt u bestellen
via OECD.Bookshop@oecd.org

**Online-versies zijn
beschikbaar op:
www.oecd360.org**

De in deze publicatie uitgedrukte meningen en gebruikte argumenten zijn niet noodzakelijkerwijs een afspiegeling van de officiële standpunten van de OECD of de lidstaten ervan. De opname van materiaal uit externe bronnen of hyperlinks naar externe websites in deze publicatie, betekent niet dat de OECD de meningen, ideeën en informatie die daarin worden voorgesteld gepresenteerd onderschrijft of ervoor verantwoordelijk is. In geval van tegenstrijdigheden tussen het originele OECD-materiaal en de vertaling, dient alleen de tekst van het originele materiaal als geldig te worden beschouwd.

Deze publicatie en eventuele kaarten daarin zijn zonder vooroordeel over de status van of soevereiniteit over enig grondgebied, de afbakening van internationale grenzen en de naam van grondgebieden, steden of streken.

De statistische gegevens voor Israël zijn aangeleverd door en onder verantwoordelijkheid van de desbetreffende Israëlische autoriteiten. Het gebruik van dergelijke gegevens door de OECD is zonder vooroordeel over de status van de Golan-hoogte, Oost-Jerusalem en Israëlische nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever op basis van het internationale recht.

De plaatsing van advertenties in deze publicatie suggereert op geen enkele manier dat de OECD de daarin vermelde producten of diensten onderschrijft. De vermelding van specifieke bedrijven of bepaalde producten betekent niet dat deze worden aanbevolen boven andere van vergelijkbare aard die niet worden genoemd. Alle handelsmerken, logo's, dienstmerken, collectieve merken, ontwerprechten, persoonlijkheidsrechten of vergelijkbare rechten die worden genoemd, gebruikt of geciteerd in de brochure zijn eigendom van de respectievelijke eigenaren.

Voorwoord

Duurzame en inclusieve groei: de juiste aanpak

Angel Gurría
secretaris-generaal OECD
©OECD

We hebben de crisis nog niet achter ons gelaten. Er is sprake van herstel van de groei, maar het gaat te langzaam; de werkloosheid daalt, maar niet voldoende; de groeiende ongelijkheid in onze samenlevingen is reden tot zorg; het vertrouwen in overheden en democratische instituten brokkelt snel af. Het is dringend noodzakelijk dat overheden een beleidspakket opstellen dat op al deze gebieden zorgt voor vooruitgang, zodat we op de juiste weg blijven naar duurzame en inclusieve groei.

De OECD bevindt zich in een unieke positie om overheden te helpen het onmogelijke waar te maken, omdat de OECD al ruim een halve eeuw gegevensanalyses levert op alle gebieden waarmee overheden te maken hebben – van landbouw tot werkloosheid, en aanbevelingen voor onderwijs, gezondheid, milieu, financiën of bestuur.

Beleid is geen doel op zich – het doel van beter beleid is zorgen voor een beter leven voor onze burgers. De OECD kan overheden niet alleen laten zien hoe verschillende sectoren het in hun eigen land doen, maar ook hoe andere landen presteren. Samen kunnen we deze informatie gebruiken om de best practices te identificeren waarmee we beter beleid kunnen ontwikkelen.

OECD360 verzamelt een selectie van de meest recente OECD-bevindingen op het gebied van belangrijke onderwerpen als werkgelegenheid, werkloosheid, groei en onderwijs, evenals een overzicht van economische en individuele welvaart in de verschillende landen. Het biedt landelijke gegevens en plaatst deze in perspectief, tegen de context van de hele

OECD. Bovendien laat *OECD360* ons zien hoe de verschillende thema's met elkaar in verband staan – het toont bijvoorbeeld hoe het onderwijssysteem van een land presteert ten opzichte van vergelijkbare landen, maar ook hoe belangrijk onderwijs is voor het vinden van een goede baan in tijden van hoge jeugdwerkloosheid.

In dit magazine vindt u de jongste OECD-analyse over de weg vooruit voor een scala aan belangrijke thema's, met de nieuwste aanbevelingen van de organisatie voor het aanpakken van een aantal van de meest dringende uitdagingen waarmee

” De OECD is er trots op werk te verrichten met en voor België. Samen kunnen we beter beleid voor beter leven dichterbij brengen, hier en overal ter wereld. ”

onze samenlevingen worden geconfronteerd: hoe bereikt sociale ondersteuning de mensen die het echt nodig hebben, hoe kunnen we ervoor zorgen dat budgettaire beperkingen de verspreiding en kwaliteit van belangrijke zaken als onderwijs en gezondheidszorg niet ondermijnen? Hoe kunnen er meer en betere banen worden gecreëerd en hoe kunnen de vaardigheden worden gestimuleerd waar in de nabije toekomst behoefte aan is op de arbeidsmarkt? Hoe kunnen we een groei-model bevorderen dat kansen voor iedereen creëert en niemand buitensluit? Hoe

kunnen we ons ontwikkelen in de richting van een koolstofarme groene economie die onze levensstandaard verbetert zonder dat dit ten koste gaat van toekomstige generaties?

Deze onderwerpen zijn voor alle overheden van groot belang. De OECD werkt samen met de lidstaten en partnerlanden aan het vinden van oplossingen voor deze uitdagingen, waarbij we putten in de ongeëvenaarde mogelijkheden die deze onderling steeds sterker verbonden wereld te bieden heeft.

Ik hoop van harte dat de momentopname van 360 graden die dit nieuwe product biedt van de Belgische economie en samenleving, door het samenbrengen van vele verschillende aspecten van ons werk met betrekking tot uw land, zal bijdragen aan het bevorderen van ons collectieve begrip van hoe welvaart kan worden gestimuleerd. De OECD is er trots op werk te verrichten met en voor België. Samen kunnen we beter beleid voor beter leven dichterbij brengen, hier en overal ter wereld.

Angel Gurría
secretaris-generaal OECD

Eerste ministeriële bijeenkomst van de Raad, 16-17.11.1961

- **Dhr. M. BRASSEUR** - Minister van Buitenlandse handel en Technische bijstand, België.
- **Dhr. H. FAYAT** - Minister adjunct voor Buitenlandse zaken, België.
- **Dhr. Roger OCKRENT** - Belgisch Ambassadeur bij de OECD.

© FOTO OCDE/OECD

Door de ondertekening op 14 december 1960 van het Verdrag betreffende de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, markeerde België samen met 19 andere landen, de geboorte van de OECD en verbond zich ertoe alles in het werk te stellen om haar fundamentele doelstellingen te vervullen.

Welke rol speelt de vertegenwoordiging?

Zoals elke lidstaat, heeft de Belgische overheid een permanente vertegenwoordiging bij de OECD, bestaande uit een ambassadeur en diplomaten. Als lid van de Raad, keurt de Belgische Ambassadeur, in overleg met zijn ambtsgenoten, het werkprogramma goed en bepaalt de omvang van de jaarlijkse begroting, waarbij de bijdragen worden vastgesteld op basis van het economische gewicht van elk land.

Daarnaast volgen de leden van de Belgische vertegenwoordiging de werkzaamheden van de verschillende OECD-commissies en de activiteiten van het Agentschap voor kernenergie (NEA), het Internationaal energieagentschap (IEA), het Internationaal transportforum (ITF), het ontwikkelingscentrum en de Sahel en West-Afrika Club (SWAC), waarvan België lid is.

Tenslotte spelen de vertegenwoordigingen een essentiële rol in de communicatie tussen het secretariaat van de OECD en de nationale overheden. Zij vertegenwoordigen het standpunt van hun regering in de multilaterale onderhandelingen, geven de domeinen aan waarvoor hun regering om de deskundigheid van de OECD verzoekt en streven ernaar om in hun land weerklank te geven aan de aanbevelingen van de OECD. Zij staan dus borg voor de correcte afstemming van de werkzaamheden van de OECD op de nationale kwesties.

Welke zijn de voordelen van een aansluiting bij de OECD?

De voordelen voor de landen zijn veelvoudig. DE OECD - via haar landenstudies en regelmatige productie van vergelijkende statistische en economische gegevens - biedt de lidstaten een waardevol instrument voor de analyse en opvolging van hun economisch, sociaal of milieubeleid. De landen genieten tevens van de unieke door de OECD vergaarde deskundigheid, waaronder de collegiale toetsing, en van de toegang tot alle door het secretariaat uitgevoerde onderzoeks- en analysewerkzaamheden. Deze werken, die het volledige economische en sociale gebied bestrijken, zouden niet door één enkel land kunnen worden uitgevoerd.

Buiten de economische bewakingsactiviteiten, is de OECD in de eerste plaats een uitwisselingsforum, waar het mogelijk wordt nationale ervaringen te vergelijken, goede praktijken te identificeren en antwoorden te vinden voor gemeenschappelijke problemen. Daar de OECD op heden werkrelaties heeft met meer dan 100 niet tot de OECD toegetroten economieën, laat de aansluiting bij de Organisatie daarom elk land ook toe om, in een context van toenemende onderlinge afhankelijkheid die om wereldwijde oplossingen vraagt, voordeel te halen uit de dialoog en het overleg met alle actoren van het wereldtoneel.

Bron: <http://www.oecd.org/belgium/belgium-and-oecd.htm>

Ondertekening van het OECD-verdrag aan de quai d'Orsay, Salon de l'Horloge, 14.12.1960

Eretafel:
Zittend: **Dhr. ERHARD, dhr. KRISTENSEN, dhr. COUVE DE MURVILLE, dhr. KRAG, dhr. GISLASON**

Dhr. Thorvald KRISTENSEN
- Secretaris Generaal, OECD.
Dhr. Ludwig ERHARD
- Vicekanselier van West-Duitsland, federaal minister van Economie.

Dhr. Maurice COUVE DE MURVILLE - Minister van Buitenlandse zaken, Frankrijk.

Dhr. Jens Otto KRAG - Minister van Buitenlandse zaken, Denemarken.

Dhr. Gylfi Þorsteinsson GISLASON - Minister van Handel, IJsland.

Ondertekening in het Salon de l'Horloge, aan de Quai d'Orsay, van het Verdrag betreffende de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling door de vertegenwoordigers van de volgende twintig regeringen: België, Canada, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, IJsland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Turkije, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten, Zweden, Zwitserland.
©FOTO OCDE/OECD

Publicaties

De OECD publiceert regelmatig nieuwe studies over België. De enkele recente voorbeelden hieronder tonen de verscheidenheid van de behandelde thema's.

OECD (2015), OECD Economic Surveys: Belgium 2015, OECD Publishing.

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/eco_surveys-bel-2015-en
Economic Surveys: Belgium 2015 onderzoekt de recente ontwikkelingen en de politieke en economische vooruitzichten van het land. Dit rapport bevat hoofdstukken gewijd aan de integratie van immigranten en de huisvesting.

OECD (2013), Mental Health and Work: Belgium, OECD Publishing.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264187566-en>

In de OECD-landen wordt het beheer van de geestelijke gezondheidsproblemen van de beroepsgeschikte bevolking een cruciale kwestie voor het sociaal beleid en de arbeidsmarkt. Steeds meer regeringen van deze landen erkennen dat overheden een belangrijke rol te spelen hebben bij het op de arbeidsmarkt houden van mensen met geestelijke aandoeningen of het vergemakkelijken van de herintegratie van degenen die de arbeidsmarkt hebben verlaten, evenals bij het voorkomen van het optreden

van dergelijke aandoeningen. Dit rapport over België is het eerste in een reeks analytische studies van de door verschillende OECD-landen gekozen aanpak ten overstaan van de uitgebreidere uitdagingen beschreven in de publicatie *Onbehagen op het werk? Mythen en feiten over geestelijke gezondheid en werkgelegenheid* (OECD, 2012), waarmee de overheden worden geconfronteerd op gebied van onderwijs, gezondheidszorg, sociaal beleid en werkgelegenheid. De conclusie is dat België al over een systeem beschikt dat veel structurele voordelen bevat, die echter nog niet optimaal worden benut.

Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes Peer Reviews: Belgium 2013 Phase 2: Implementation of the Standard in Practice, OECD Publishing.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264192065-en>

Het Wereldforum inzake transparantie en gegevensuitwisseling voor

belastingdoeleinden is het multilateraal forum waarin door meer dan 120 rechtsgebieden wordt gewerkt op gebied van fiscale transparantie en gegevensuitwisseling.

Alle leden van het Wereldforum, evenals de door het Wereldforum voor zijn werkzaamheden als relevant geïdentificeerde rechtsgebieden, worden beoordeeld. Dit proces verloopt in twee fasen. Het onderzoek van Fase 1 beoordeelt de kwaliteit van het wettelijke en reglementaire kader van de rechtsgebieden op vlak van gegevensuitwisseling, terwijl het onderzoek van Fase 2 zich toelegt op de praktische tenuitvoerlegging van dat kader. Dit rapport bevat de beoordeling van «Fase 2: praktische tenuitvoerlegging van de normen» evenals de herziene versie van de voor België al gepubliceerde «Fase 1: kwaliteitsbeoordeling van het wettelijke en reglementaire kader».

Examens de l'OCDE sur l'innovation régionale : Wallonie, Belgique 2012, OECD Publishing.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264179523-fr>

Deze studie onderzoekt de regionale innovatie in Wallonië, België, door het doorlichten van haar rol in de economie, haar bestuur en politieke

context en de op innovatie gerichte regionale groeistrategieën.

Nauwelaers, C., K. Maguire en G. Ajmone Marsan (2013), «The Case of the Top Technology Region/ Eindhoven-Leuven-Aachen Triangle (TTR-ELAT) – Regions and Innovation: Collaborating Across Borders», OECD-werkdocumenten over Regionale Ontwikkeling, nr. 2013/22, OECD Publishing.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/5k3xv0lg3hf5-en>

De Toptechnologische Regio / Eindhoven-Leuven-Aken driehoek (TTR-ELAT) is een initiatief ter ondersteuning van de grensoverschrijdende samenwerking in een dichtbevolkt netwerk van kleine en middelgrote steden, gelegen in het hart van West-Europa, met een jaarlijkse economische productie van 244 miljard USD. De samenwerking overspant drie landen, vier wetenschappelijke- en technologische beleidsregimes en zes subregio's. De samenwerking concentreert zich op een gedeelde erkenning van technologische sterktes (chemische stoffen en geavanceerde materialen, hoogtechnologische systemen en gezondheidswetenschappen). De regio betracht meer voordeel te halen uit haar geschoolde arbeidskrachten, multinationale ondernemingen en sterke onderzoeksfaciliteiten. Voortbouwend op decennia van grensoverschrijdende activiteiten, zoekt de TTR-ELAT de omslachtige bestuurskwesties te overwinnen om de voordelen te scheppen van een agglomeratie met elkaar aanvullende deskundigheid, met het oogmerk de internationale aantrekkingskracht te vergroten. Deze casusstudie maakt deel uit van het project Regio's en Innovatie: Grensoverschrijdende samenwerking. Een samenvatting van dit werkdocument is opgenomen in een rapport met dezelfde naam.

Leemans, G. en H. von Ahlefeld (2013), «Understanding School Building Policy and Practice in Belgium's Flemish Community», OECD-werkdocumenten over Onderwijs, nr. 92, OECD Publishing.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/5k46h2rtw5mx-en>

Dit artikel beschrijft een conceptueel kader dat kan worden gebruikt voor het interpreteren van de algemene beleidskwesties die het ontwerp, de bouw, het onderhoud en de evaluatie van de schoolgebouwen in de Vlaamse Gemeenschap van België sturen. Binnen de context van dit kader worden acht beleidsuitdagingen met betrekking tot het leveren van schoolgebouwen in Vlaanderen voorgesteld, die lessen aanreiken aan alle nationale of regionale overheden met een interesse voor bestuursoverwegingen over scholenbouwkwesties.

België in cijfers

> KENNISDATABANK

- Bron van de gegevens: <http://data.oecd.org/belgium.htm>
- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *Government at a Glance 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/gov_glance-2013-en
- *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en
- Alle OECD statistieken: <http://www.oecd-ilibrary.org/statistics>

Leven en werk

Bevolking van België als aandeel van de totale OECD-bevolking, 2012

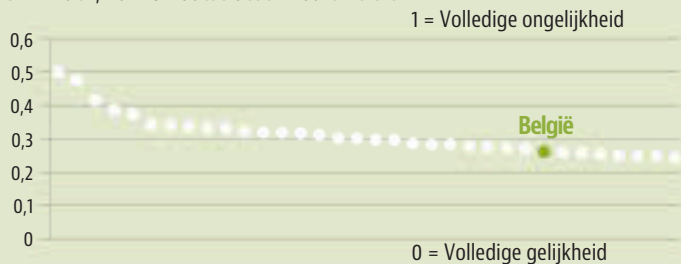

In België
♂ 5,5 miljoen mannen
♀ 5,7 miljoen vrouwen

Inkomensongelijkheid

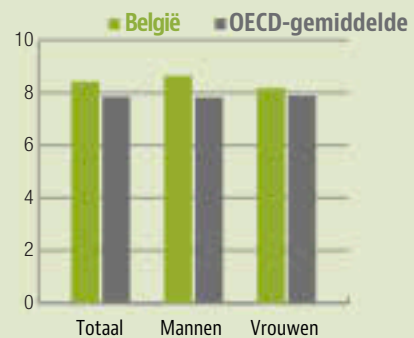
Gini-index, 2012 of laatst beschikbare versie

De Gini-index beoordeelt ongelijkheid door te meten in welke mate de verdeling van inkomen over huishoudens afwijkt van een perfect gelijke verdeling. Een Gini-index van nul betekent perfecte gelijkheid en 1 betekent maximale ongelijkheid. (Deze afbeelding geeft de Gini-index weer voor OECD-landen)

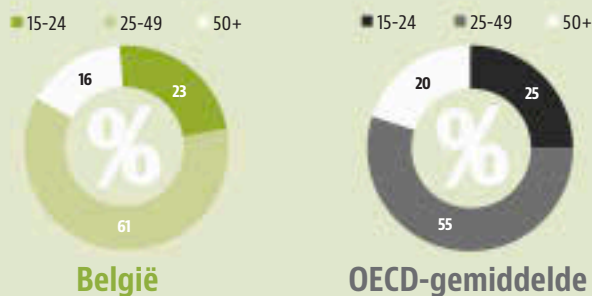
Werkloosheid

% van de beroepsbevolking, 2013

Werkloosheid per leeftijdsgroep

Totaal % werklozen in elke leeftijdsgroep, 2013

Verloren generatie?

Jongeren die niet werken en geen opleiding of vorming volgen (NEET), 2012

België in cijfers

Hoe is het met de economie gesteld?

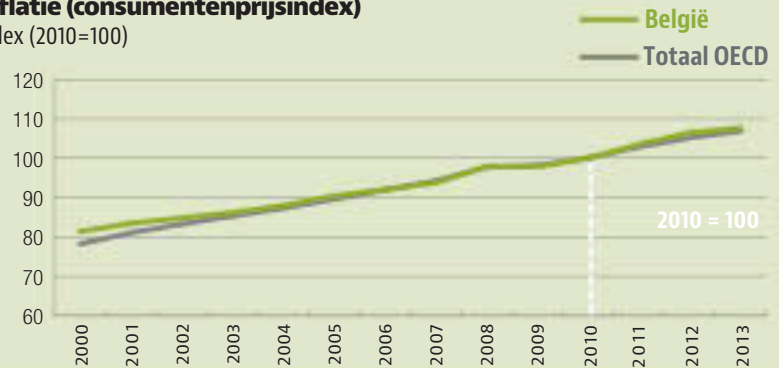
België in de OECD-economie
% van het totale bruto binnenlands product (bbp) van de OECD, 2013

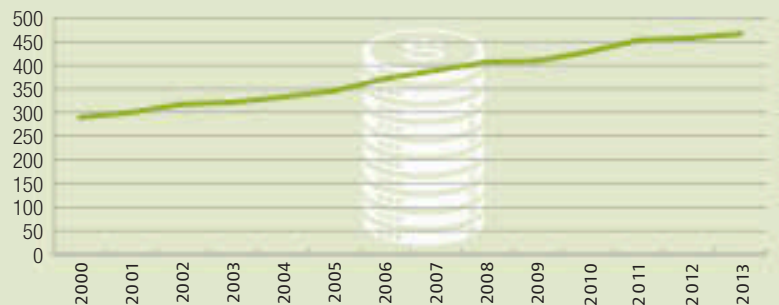
Bruto binnenlands product (bbp)
In USD per capita, 2013

Inflatie (consumentenprijsindex)
index (2010=100)

Bruto binnenlands product (bbp)
biljoen USD

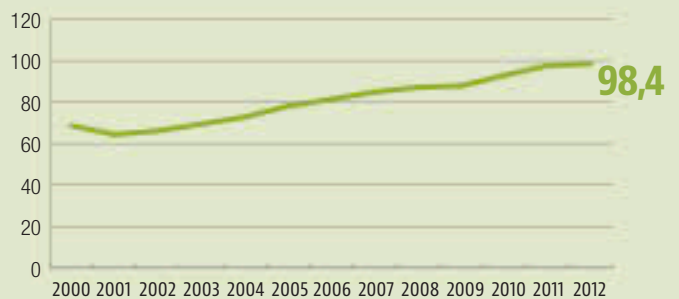

Sparen & uitgeven

106,3 %

Algemene overheidsschuld
% van bruto binnenlands product (bbp), 2013

Schuldenlast per huishouden
% van het besteedbaar inkomen van het huishouden

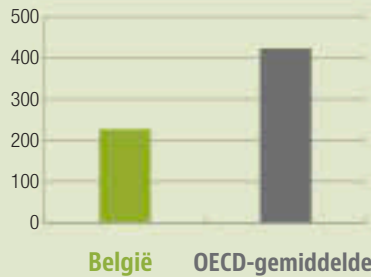

Spaargeld per huishouden
% van het besteedbaar inkomen van het huishouden

Belastingskwesties

Totale belastingsinkomsten
biljoen USD (huidige prijzen), 2011

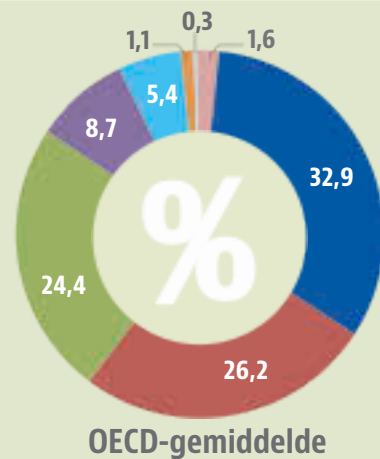
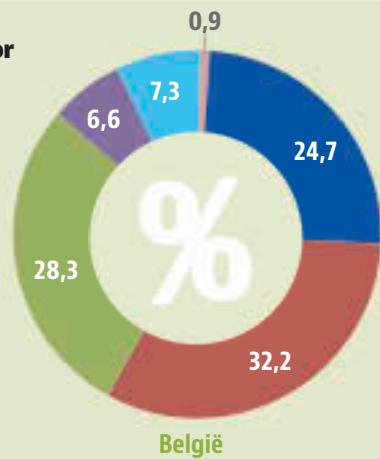

Totale belastingsinkomsten 1988-2011
biljoen USD (huidige prijzen)

Belastingsinkomsten per sector
% van totale belastingen, 2011

- Belastingen op goederen en diensten
- Sociale zekerheidsbijdragen
- Inkomsten- en winstbelastingen
- Vennootschapsbelasting
- Onroerendgoedbelasting
- Loonbelastingen
- Vermogenswinstbelasting
- Andere belastingen

Door afronding is het totaal niet steeds 100%.

Een schoon milieu

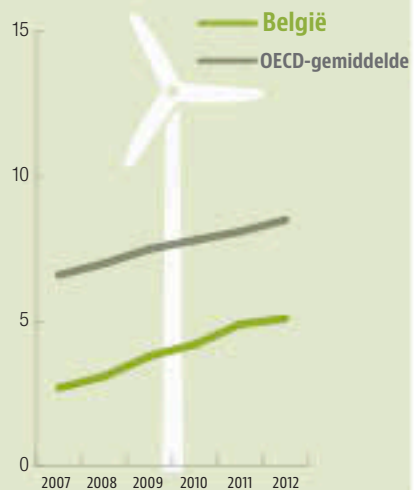
Luchtvervuiling
Koolstofdioxide-emissies
Aantal ton CO₂ per hoofd van de bevolking

Huishoudelijk afval
kg per hoofd van de bevolking, 2012

Duurzame energie
% van de totale energieproductie

“Wij bieden een compleet fiscaal dienstenpakket”

Piet Vandendriessche
Managing Partner van
de fiscale en juridische
afdeling van Deloitte
België

Op welke plaats staat België in de 2de European Tax Survey van Deloitte?

België doet het niet goed op het vlak van fiscale rechtszekerheid. Maar dat is geen verrassing, gezien de vele veranderingen in de fiscale wetgeving de voorbije jaren. Eén van de moeilijkheden voor bedrijven is dat het vaak moeilijk is het standpunt van de Belgische fiscus te kennen.

Deze slechte plaats neemt niet weg dat er ook positieve aspecten zijn. De relatie tussen het bedrijfsleven en de overheid zit goed. Een ander positief punt is het rulingsysteem. Daardoor kunnen belastingplichtigen en potentiële investeerders een voorafgaande beslissing (ruling) krijgen over de toepassing van de fiscale wetgeving op hun persoonlijke verrichtingen en situaties.

Kan het BEPS-project (Base Erosion and Profit Shifting – Uitholling belastinggrondslag en Winstverschuiving) van de OESO de concurrentiepositie van België beïnvloeden?

Het doel van dit project is te bepalen of de huidige regels een ontkoppeling toelaten tussen de plaats waar de belastbare winsten voor fiscale doeleinden worden aangegeven en de plaats waar

ze effectief gegenereerd worden. En om, als die situatie zich voordoet, te bepalen hoe hieraan te verhelpen.

Het is nog te vroeg om de mogelijke impact van het BEPS-project op de concurrentiepositie van België te beoordelen. In de enquête vindt slechts de helft van de respondenten dat het een belangrijk tot zeer belangrijk onderwerp is. Dat weerspiegelt het feit dat een hervorming op dit gebied als onvermijdelijk wordt beschouwd. Het belangrijkste gevolg dat de ondervraagden verwachten, zijn stijgende kosten verbonden aan de toegenomen formaliteiten en procedures.

De nieuwe Belgische regering bereidt een belastinghervorming voor. Waarom?

Het project speelt in op de noodzaak om de heffingen op arbeid in België te verlagen, omdat die te hoog zijn in vergelijking met de buurlanden. Het doel is om zowel de last van de sociale werkgeversbijdragen te verminderen als de personenbelasting op inkomen uit arbeid te verlagen. Dit moet mogelijk gemaakt worden via een gedeeltelijke verschuiving naar andere soorten belastingen: op de consumptie, op de energie en zelfs op het kapitaal en de inkomsten ervan, zoals de Belgische vakbonden vragen. De regering is van plan de krachtlijnen van deze belastinghervorming voor te stellen in maart 2015.

Welke diensten biedt uw afdeling aan?

Onze afdeling biedt een compleet gamma van volledig geïntegreerde fiscale diensten, in alle domeinen die belangrijk zijn voor bedrijven: nationale en internationale fiscaliteit, bijstand bij fiscale controles en geschillen, fiscaal management, enz. We zijn ook een expertisecentrum op Europees niveau voor specifieke zaken: fiscale aangifteformaliteiten, douanerechten en internationale handel, en verrekenprijzen.

We hebben een team van 50 partners en 600 professionals. Onze kracht ligt in onze fiscale expertise, onze kennis van de economische sectoren en onze bevoorrechte positie binnen de Deloitte-groep.

Gesponsord door

Deloitte.

INFORMATIECENTRUM

De tekst en de grafieken zijn aangepast op basis van OECD (2015), *Economic Policy Reforms 2015: Going for Growth*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/growth-2015-en>

Gaan voor groei

De gevolgen van de financiële en economische crisis zijn nog steeds voelbaar – de wereldeconomie blijft zwak en er is meer sociaal leed. Jonge mensen verliezen daarbij het meeste inkomen en lopen meer risico op armoede. Bovendien worden overheden nog steeds geconfronteerd met uitdagingen op lange termijn, zoals het ouder worden van de bevolking en klimaatverandering. Hoe kunnen overheden hun beleid herstructureren en hervormen om groei te stimuleren, zonder dat hierdoor de ongelijkheid toeneemt of schade aan het milieu wordt veroorzaakt?

Door de financiële crisis en een beperkt blijvend herstel is het groeipotentieel voor de meeste ontwikkelde landen kleiner en worden vele ontwikkelingslanden geconfronteerd met een vertraagde ontwikkeling. Enkele van de uitdagingen voor een beter beleid op korte termijn zijn de hardnekkig hoge werkloosheid, de vertraagde productiviteit, de hoge begrotingstekorten en staatsschulden en de resterende zwakke punten in de financiële sector. De crisis heeft ook gezorgd voor een toename van sociaal leed: huishoudens met een lager inkomen zijn zwaar getroffen en het zijn vooral jonge mensen die aan inkomen hebben ingeboet en een hoger risico lopen op armoede. Op langere termijn zijn belangrijke uitdagingen onder andere de veroudering van de bevolking, het effect van technische veranderingen die bepaalde vaardigheden bevoordelen op de inkomensongelijkheid en de gevolgen van de aantasting van het milieu voor de gezondheid en toekomstige groei. Er is behoefte aan een solide structureel beleid om het hoofd te bieden aan vele van de uitdagingen op korte en middellange termijn waarmee zowel ontwikkelde als opkomende landen worden geconfronteerd.

Gaan voor groei biedt omvattende expertise om overheden te helpen bij het inschatten van de gevolgen van hun beleidshervormingen op de welvaart van hun bevolking en bij het ontwerpen van beleidspakketten die het best aan hun behoeften zijn aangepast. In het rapport worden de belangrijkste prioriteiten bij hervormingen vastgesteld voor het verhogen van reële inkomens en het stimuleren van werkgelegenheid in ontwikkelde landen en de voornaamste opkomende landen. De prioriteiten hebben vooral te maken met de regulering van de product- en arbeidsmarkt, onderwijs en opleiding, systemen van belasting en sociale bijstand, regels voor handel en investering en innovatiebeleid. Het framework *Gaan voor groei* heeft G20-

landen cruciale ondersteuning geboden bij het ontwikkelen van groeistrategieën waarmee hun totale bruto binnenlands product (bbp) met 2 % is toegenomen. Dit was een van de belangrijkste beleidsdoelstellingen van de G20 in 2014 voor het realiseren van een duurzame en evenwichtige groei.

Gaan voor groei richt zich in de eerste plaats op het verbeteren van de materiële levensstandaard op middellange termijn, maar het rapport gaat ook in op wisselwerkingen en complementariteiten met andere welvaartsdoelstellingen, zoals het verminderen van inkomensongelijkheid en het verlichten van de druk op het milieu. In het rapport wordt meer bepaald het bewijsmateriaal geëvalueerd voor het effect van structurele op groei gerichte hervormingen op loonspreiding en inkomensongelijkheid tussen huishoudens. Bovendien wordt onderzocht of specifieke beleidsmaatregelen van de afgelopen decennia die gericht waren op het stimuleren van de groei van het bbp, mogelijk hebben bijgedragen tot het toenemen van de ongelijkheid. Het rapport onderzoekt ook de belasting van het milieu door economische groei. In dit verband wordt de rol van structurele hervormingen en milieubeleid besproken en worden argumenten gegeven voor het belang van een goed doordacht milieubeleid en de impact ervan op de groei van de productiviteit. Tenslotte bevat dit nummer van *Gaan voor groei* een speciaal hoofdstuk waarin algemene tendensen in structurele hervormingen sinds het begin van de jaren 2000 worden geanalyseerd.

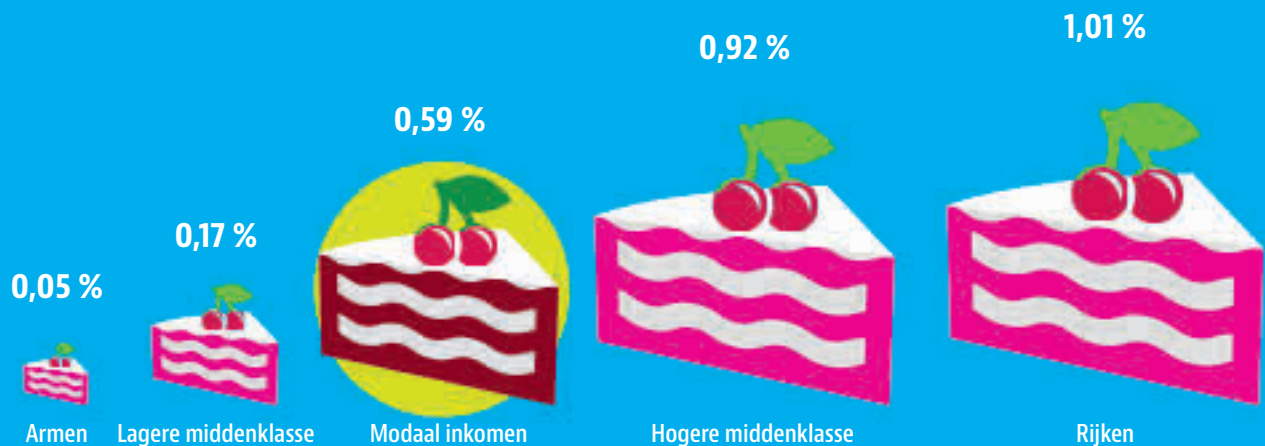
Vooruitgang op het vlak van structurele hervorming sinds 2013

Het tempo van structurele hervormingen is de laatste twee jaar vertraagd in de meeste ontwikkelde landen in de OECD. Deze ontwikkeling volgt op een periode van aanzienlijke versnelling in

Statistieken

Groei is ongelijk verdeeld

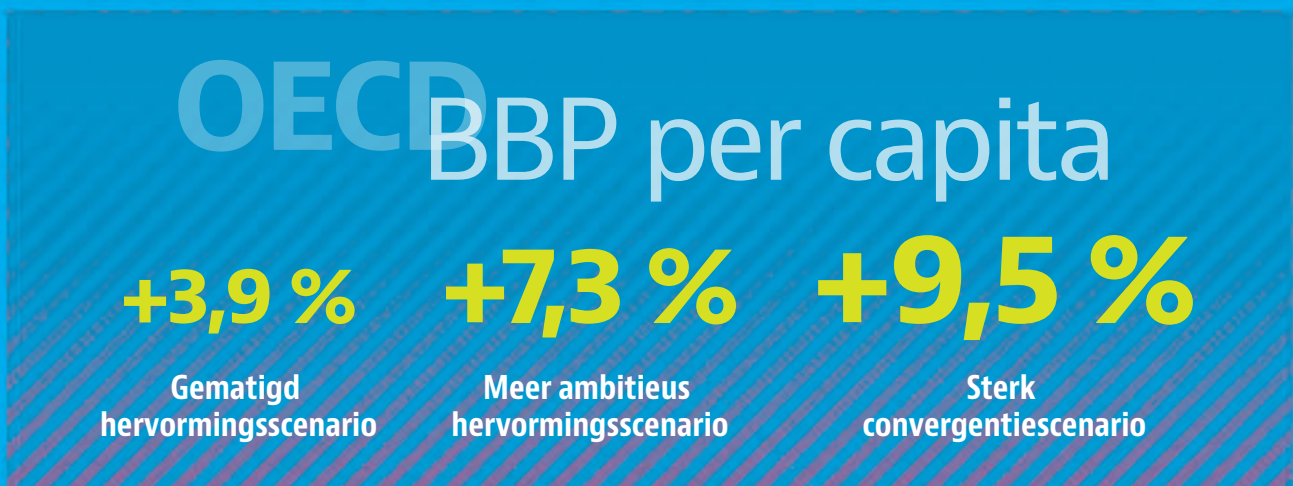
Gemiddelde jaarlijkse groei van het besteedbaar inkomen per huishouden in OECD-landen, 1995-2011, %

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177441>

Mogelijke winst door benaderen van best practice in beleid is aanzienlijk

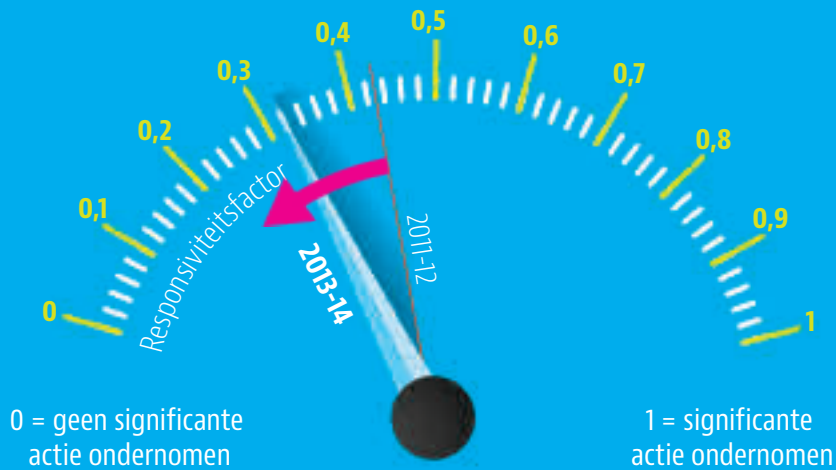
Gemiddelde mogelijke groei in de OECD in bbp per capita door sterkere hervormingen

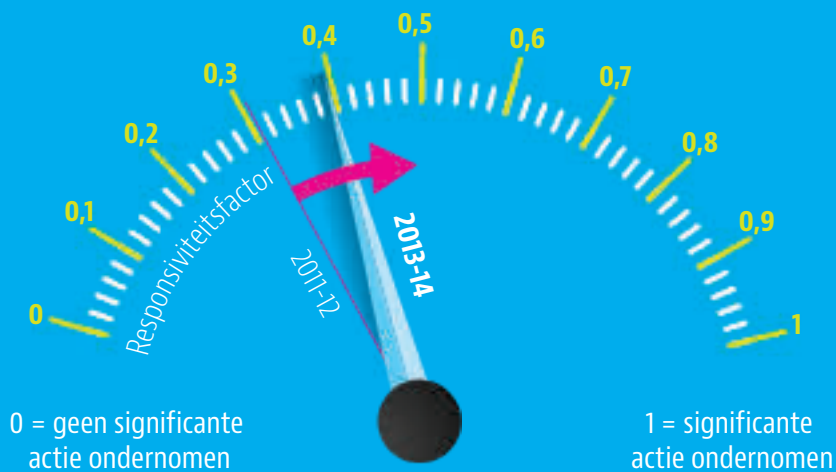
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177586>

Hervormingen verlopen trager in OECD, maar elders niet

Responsiviteit op aanbevelingen voor hervormingen die groei stimuleren

OECD

BRIICS

Gaan voor groei

de nasleep van de crisis, die gedeeltelijk werd aangedreven door de druk van de markt die gepaard ging met de onrust over schulden in de Eurozone. De hervormingsactiviteit is nog steeds intens, hoewel er een afname is in Griekenland, Ierland, Portugal en Spanje. In Japan is sprake van een toename. De hervormingsactiviteit blijft zwak in de meeste Noordse landen en kernlanden van de Eurozone. Overal in de OECD hebben landen prioriteit gegeven aan onderwijs en actief arbeidsmarktbeleid. Dit weerspiegelt het belang van kennisgebaseerd kapitaal en complementair geschoolde arbeid als groeifactoren en het feit dat rekening wordt gehouden met aanhoudende werkloosheid in de context van een zwak herstel. Het tempo van hervorming neemt voortdurend toe in belangrijke opkomende landen. Dit weerspiegelt het bewustzijn van knelpunten en beperkende factoren voor de groei en de noodzaak om de kwetsbaarheid voor schommelingen in de prijs van basisproducten en kapitaalstromen te beperken.

Nieuwe hervormingsprioriteiten

Arbeidsproductiviteit blijft de belangrijkste drijfveer voor groei op lange termijn. Er moet prioriteit worden gegeven aan hervormingen die gericht zijn op het ontwikkelen van vaardigheden en kennisgebaseerd kapitaal. Het verbeteren van de kwaliteit en de inclusiviteit van onderwijssystemen vormt hiervoor het fundament. Het anders toewijzen van middelen met het oog op aanpassing is cruciaal voor het bereiken van een hogere groei. Overheden moeten hun beleid wat betreft concurrentie en innovatie verbeteren om ervoor te zorgen dat nieuwe bedrijven toegang krijgen tot de markt en er een vlotte herschikking van kapitaal en arbeid mogelijk is naar de meest productieve bedrijven en sectoren. In de zuidelijke landen van de Eurozone zijn hervormingen van de productmarkt, met name in de dienstensector, noodzakelijk om de vruchten te plukken van de hervormingen van de arbeidsmarkt in de afgelopen jaren. Groei kan inclusiever worden gemaakt door het wegnemen van obstakels voor werkgelegenheid en deelname aan de arbeidsmarkt van ondervertegenwoordigde groepen, zoals vrouwen, jongeren, laaggeschoolde en oudere werknemers. Het stimuleren van een snelle overstap naar nieuwe banen en het ondersteunen van werknemers bij het ontwikkelen van meer vaardigheden zou de werkgelegenheid verder stimuleren en de sociale integratie verbeteren.

Op groei gerichte structurele hervormingen en inkomensverdeling

Sommige op groei gerichte beleidsmaatregelen die het bbp verhogen door een toename van de productiviteit, kunnen bijdragen tot technologisch aangedreven ongelijkheid. Hervormingen die innovatie stimuleren, kunnen bijvoorbeeld de loonspreiding tussen werkenden in loondienst ongelijker maken. Andere beleidsmaatregelen die de deelname aan de arbeidsmarkt en het creëren van werkgelegenheid bevorderen, veroorzaken ook een ongelijkere loonverdeling. Omdat deze maatregelen echter bijdragen tot het verhogen van de werkgelegenheid – en met name voor lager geschoolde werknemers – hebben dit soort hervormingen een neutraal effect op de verdeling van het besteedbaar inkomen van huishoudens. Aangezien

er in vele landen behoefte is aan een beleid dat ongelijkheid en armoede aanpakt, moeten overheden prioriteit geven aan beleidspakketten die op groei gericht zijn en bijdragen tot gelijkheid en inclusiviteit. Het is vooral van belang te zorgen voor een hoger inkomenspotentieel voor laaggeschoolden en voor een betere toegang tot de arbeidsmarkt voor vrouwen.

Structurele hervormingen gericht op groei, het milieu en milieubeleid

Economische groei gaat meestal gepaard met belasting van het milieu. Bovendien wordt de relatie tussen groei en het milieu zowel beïnvloed door milieubeleidsmaatregelen als door het structurele beleidskader waarin deze worden toegepast.

Sommige hervormingen die groei bevorderen, zoals hogere milieubelastingen, het invoeren van tolheffing op wegen of het afschaffen van schadelijke subsidies, kunnen goed zijn voor het milieu. Andere verhogen de effectiviteit van milieubeleidsmaatregelen. Dit is het geval bij het verbeteren van de rechtsstaat of het concurrentiebeleid. Een milieubeleid dat flexibel is en neutraal wat betreft technologische keuzes en dat belemmeringen van de concurrentie tot het minimum beperkt, kan het milieu effectief beschermen zonder relevante schade toe te brengen aan de productiviteit in de gehele economie.

Hervormingstendensen sinds 2005

Sinds het verschijnen van het eerste nummer van *Gaan voor groei* in 2005 is het tempo van structurele hervormingen min of meer constant gebleven in alle OECD-landen, afgezien van een duidelijke versnelling in de nasleep van de crisis. De hervormingen hebben gezorgd voor aanzienlijke verbeteringen op bepaalde beleidsterreinen. Dit is het geval voor de regulering van de productmarkt, de ontwikkeling van pensioensystemen en programma's voor bijstand bij werkloosheid. In het algemeen hebben structurele hervormingen sinds het begin van de jaren 2000 bijgedragen tot het verhogen van het potentiële bbp per capita met gemiddeld ongeveer 5 % in de verschillende landen. Daarbij is de hogere productiviteit de belangrijkste factor in de toename. Door verdere hervormingen op basis van de huidige best practice kan het bbp per capita op lange termijn gemiddeld tot 10 % toenemen in de verschillende OECD-landen. Dit komt overeen met een gemiddelde toename van ongeveer USD 3.000 per persoon.

KENNISDATABANK

- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *OECD Economic Surveys*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097513>
- *OECD Economic Outlook*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097408>

INFORMATIECENTRUM

De tekst en de grafieken zijn aangepast op basis van OECD (2014), *OECD Employment Outlook 2014*, OECD Publishing
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/empl_outlook-2014-en

Meer en betere banen scheppen

Ondanks de toename van het aantal banen, is het werkloosheidscijfer in veel OECD-landen nog steeds een stuk hoger dan voor de crisis. De hoge werkloosheid heeft in enkele landen geleid tot een structurele werkloosheid die niet verholpen kan worden door een verbetering van de economische groei. Veel van de mensen die hun baan hebben behouden hebben gemerkt dat hun nettoloon langzamer is gegroeid of zelfs is afgenomen als gevolg van de crisis. De beleidsbepalingen moeten gericht zijn op meer en betere banen, vooral voor jonge mensen, langdurig werklozen en mensen met tijdelijke arbeidsovereenkomsten.

De arbeidsmarkt in de OECD-landen is nog niet volledig hersteld

Ondanks de toename van het aantal banen, is het werkloosheidscijfer in veel OECD-landen nog steeds een stuk hoger dan voor de crisis. Naar verwachting zal de werkloosheid gedurende de rest van 2014 en in 2015 op matig tempo afnemen. De ongewijzigd hoge werkloosheid heeft in sommige landen geleid tot een toename van de structurele werkloosheid, die niet automatisch verholpen zal worden door een herstel van de economische groei, omdat de gevolgen een verlies van het menselijk kapitaal zijn en van de motivatie om werk te vinden, met name onder langdurig werklozen. In de OECD in zijn geheel waren gedurende het laatste kwartaal van 2013 16,3 miljoen mensen, ofwel een derde van alle werklozen, 12 maanden of langer werkloos, en dat is het dubbele van het aantal in 2007. Gezien deze ontwikkelingen is een stimulatie van de vraag een belangrijke doelstelling voor het overheidsbeleid als het herstel minder sterk is geweest, samen met versterkte maatregelen om de structurele werkloosheid te bestrijden. Er moet prioriteit worden gegeven aan tewerkstellings- en trainingsmaatregelen voor langdurig werklozen, die gewoonlijk aanzienlijke belemmeringen moeten overbruggen om werk te vinden en het meest geneigd zijn de arbeidsmarkt te verlaten.

Stijging van de nettolonen is sterk afgenomen

Veel van de mensen die hun baan hebben behouden, hebben gemerkt dat hun nettoloon langzamer is gegroeid of zelfs is afgenomen als gevolg van de crisis. De gestage stijging van de werkloosheid in veel OECD-landen heeft een zware neerwaartse druk op de groei van de nettolonen gezet. Dit heeft ervoor gezorgd dat de arbeidskosten niet te sterk zijn gestegen, zodat enkele landen een betere concurrentiepositie hebben, vooral in de eurozone. Een verdere aanpassing van het loon, vooral gezien de lage inflatie, is alleen mogelijk met pijnlijke salarisverlagingen waardoor het aantal werkende arme mensen waarschijnlijk zal toenemen. Er zijn diverse beleidsbepalingen nodig om het concurrentievermogen, de groei en het scheppen van arbeidsplaatsen te stimuleren. Naast goede macro-economische beleidsbepalingen voor een sneller herstel kan men hierbij denken aan de volgende: hervormingen om de concurrentie op de markt voor goederen en diensten te versterken; verschuiving van ontslagen werknemers naar nieuwe bedrijfsactiviteiten; en verbetering van de lonen van laagbetaalde arbeidskrachten.

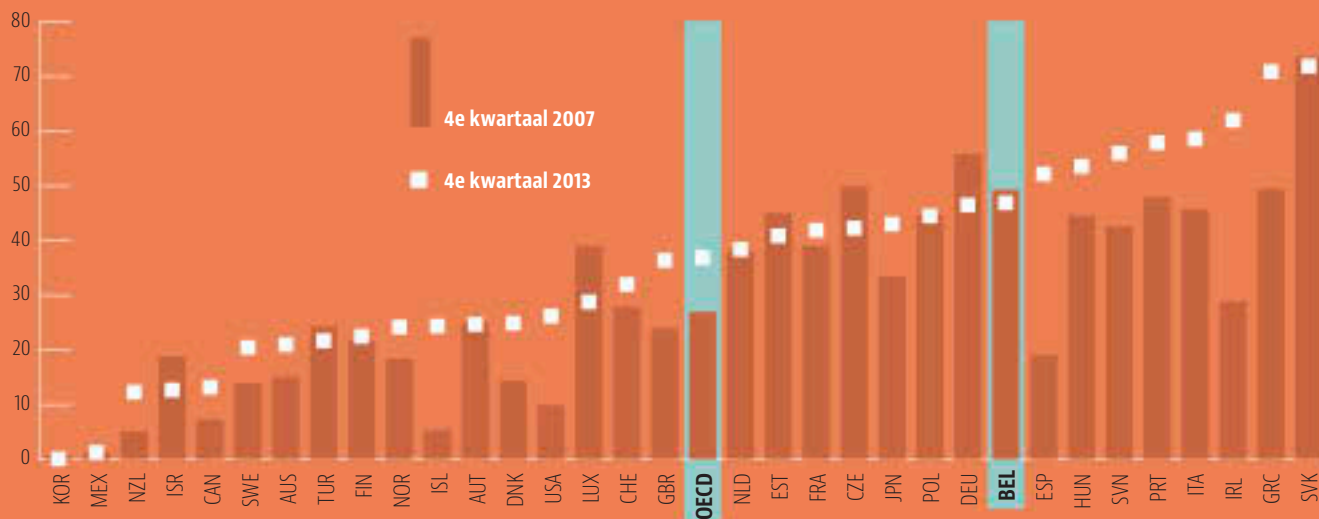
Stimulatie van een betere arbeidskwaliteit

De prestatie van de arbeidsmarkt dient beoordeeld te worden op het aantal en de kwaliteit van het banenaanbod. De

Statistieken

Langdurige werkloosheid blijft hoog

Langdurige werkloosheid (een jaar of langer) als percentage van totale werkloosheid

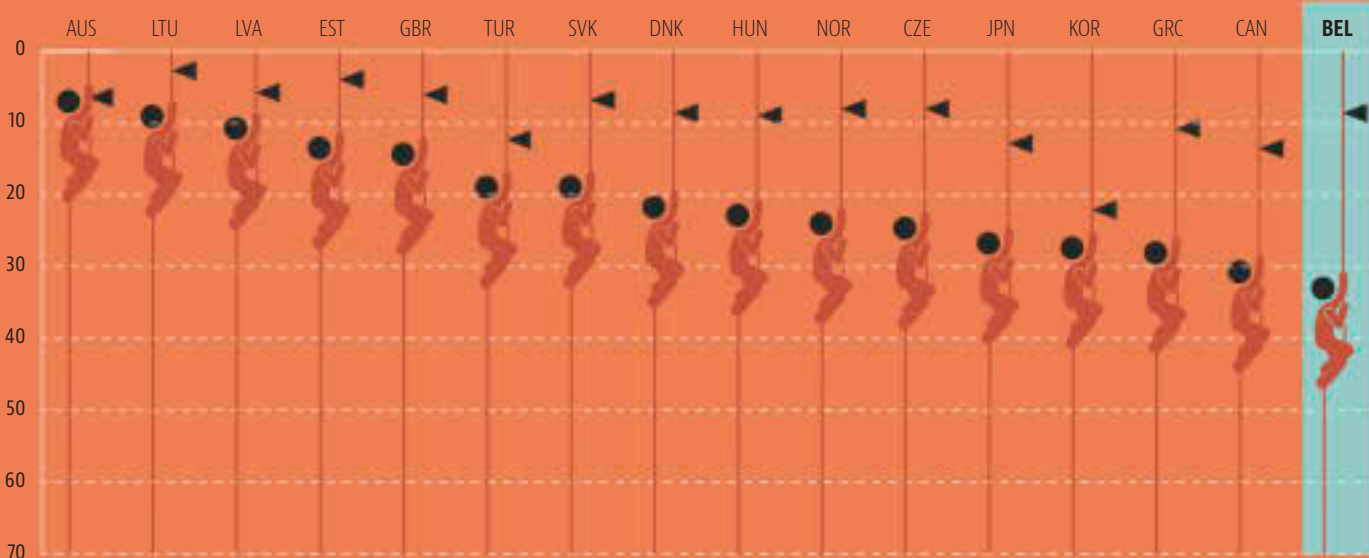

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933131880>

Merendeel van jongeren heeft een tijdelijk contract, 2011-2012

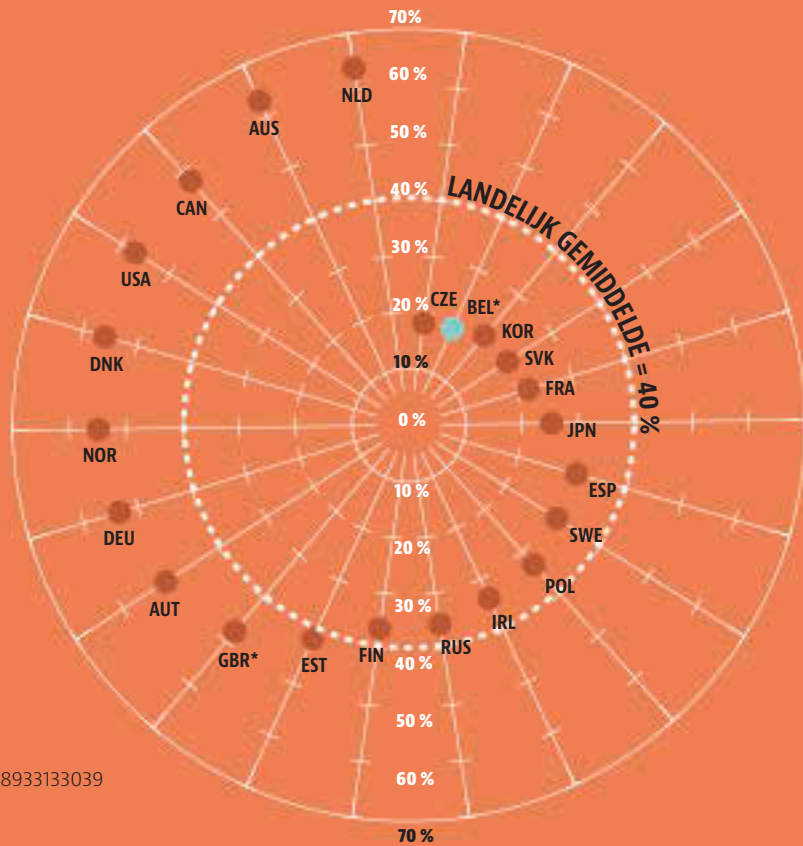
% werknemers met tijdelijk contract

Alle (15-64) Jongeren (15-24)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933132640>

Aandeel jongeren (16-29) die werk en studie combineren % van alle studenten

*BEL = Vlaanderen, *GBR = Engeland en Noord-Ierland

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933133039>

ISO-CODES	AUS Australië	CZE Tsjechische Republiek	DEU Duitsland	ITA Italië	LTU Litouwen	NOR Noorwegen	SVN Slovenië	GBR Verenigd Koninkrijk
	AUT Oostenrijk	DNK Denemarken	GRC Griekenland	ISR Israël	LUX Luxemburg	POL Polen	ESP Spanje	USA Verenigde Staten van Amerika
	BEL België	EST Estland	HUN Hongarije	JPN Japan	MEX Mexico	PRT Portugal	SWE Zweden	
	CAN Canada	FIN Finland	ISL IJsland	KOR Korea	NLD Nederland	RUS Russische Federatie	CHE Zwitserland	
	CHL Chili	FRA Frankrijk	IRL Ierland	LVA Letland	NZL Nieuw-Zeeland	SVK Slowaakse Republiek	TUR Turkije	

ISL IRL AUT LUX FIN CHL NLD ITA CHE DEU FRA POL SWE PRT ESP SVN

Meer en betere banen scheppen

beleidsbepalingen moeten meer en betere banen stimuleren. Er is een nieuw conceptueel en operationeel raamwerk ontwikkeld om de arbeidskwaliteit op drie vlakken te meten: het niveau en de distributie van het inkomen; de zekerheid van de arbeidsmarkt; en de kwaliteit van de werkomgeving. In de verschillende landen bestaan op deze vlakken grote verschillen, maar het lijkt er niet op dat het aantal banen ten koste gaat van de arbeidskwaliteit: sommige landen doen het op beide vlakken uitstekend. In de verschillende landen bestaan ook grote verschillen in de arbeidskwaliteit tussen de socio-economische groepen onderling. Jongeren, laaggeschoolde arbeidskrachten en mensen met tijdelijke banen hebben het hard te verduren. Hoogopgeleide arbeidskrachten hebben niet alleen toegang tot meer banen, maar ook tot de banen van de hoogste kwaliteit. De distributie van het inkomen hangt af van de rol die groeistimulerende beleidsbepalingen spelen, de toegankelijkheid en kwaliteit van het onderwijs, de aard van de instellingen die de lonen bepalen (bijv. minimumloon, collectieve onderhandelingen), en het ontwerp van het belastingstelsel en de secundaire voorwaarden. De zekerheid van de arbeidsmarkt wordt bepaald door drie factoren: bescherming van de werkgelegenheid, compensatiesystemen voor werkloosheid (werkloosheidsuitkeringen en ontslagpremies) en de actieve beleidsbepalingen voor de arbeidsmarkt. De kwaliteit van de werkomgeving wordt niet alleen bepaald door de effectiviteit van de reguleringen inzake gezondheid en veiligheid op het werk om door het werk veroorzaakte gezondheidsproblemen te voorkomen, maar ook door de sociale dialoog en de mate van sociale verantwoordelijkheid van de werkgever.

Overmatige afhankelijkheid van tijdelijk werk is schadelijk voor individuen en voor de economie

Onregelmatige tewerkstelling, ofwel alle mogelijke soorten werk zonder een vaste of onbepaalde arbeidsovereenkomst, bieden bedrijven de flexibiliteit om hun personeelsbezetting aan de economische omstandigheden aan te passen. Dergelijk werk is vaak ook een vrijwillige keuze voor mensen die de voorkeur geven aan de flexibiliteit die met dergelijk werk gepaard gaat. Maar een overmatige afhankelijkheid van onregelmatig werk heeft een negatief effect op de kansrijkheid en efficiëntie. Mensen met onregelmatig werk hebben vaak te maken met een grotere mate van arbeidsonzekerheid dan werknemers met een reguliere arbeidsovereenkomst. En bedrijven hebben de neiging minder in onregelmatige arbeidskrachten te investeren, wat negatieve gevolgen heeft voor hun productiviteit en de ontwikkeling van het menselijke kapitaal. Gedurende de twintig jaar voorafgaand aan de wereldwijde financiële crisis is het aantal onregelmatige banen in veel landen toegenomen, omdat overheden de flexibiliteit op de arbeidsmarkt wilden stimuleren

door de regels inzake niet-reguliere arbeidsovereenkomsten te versoepelen, terwijl de striktere voorwaarden voor reguliere arbeidsovereenkomsten werden gehandhaafd. Beleidsbepalingen die het verschil tussen reguliere en niet-reguliere arbeidsovereenkomsten reduceren, omvatten een striktere regulering van het gebruik van uitzendkrachten, met een versoepeling van de reguleringen inzake ontslag van vaste krachten. Bovendien kunnen de beëindigingskosten van arbeidsovereenkomsten uitgelijnd worden door een enkel of gelijkgestelde arbeidsovereenkomst te introduceren. Elk van deze opties gaat met verschillende toepassingsproblemen gepaard, zodat de aanvullende hervormingen effectief moeten zijn.

Zowel kwalificaties als vaardigheden zijn belangrijk voor de arbeidsmarkt van vandaag en morgen

Het internationale onderzoek van de OECD naar vaardigheden van volwassenen biedt nieuw inzicht in de bijdrage die onderwijskwalificaties en verschillende vaardigheden leveren voor de twee belangrijkste arbeidsmarktfactoren voor jonge mensen van 16 tot 29: het risico van geen scholing, geen werk en geen stage, en indien wel in werk, het uurloon. De bevindingen onderstrepen het belang van goed hoger onderwijs, maar ook een verbetering van de lees- en schrijfvaardigheid, het vermogen om te rekenen en vaardigheden bij het oplossen van problemen, evenals een verbetering van de informatie die jonge mensen ter beschikking staat voordat ze een studierichting kiezen. Werkervaring heeft ook een positief effect op het beginsalaris en op de algemene vaardigheden. Desondanks combineren slechts weinig jonge mensen werk met studie. De meeste jonge mensen die werken, doen dit buiten de formele onderwijsprogramma's om, met werkervaring zoals beroepsonderwijs of leerlingplaatsen. Dit suggereert dat studenten niet alleen een beter begrip moeten krijgen van de arbeidsmarkt via meer beroepsonderwijs en leerlingplaatsen, maar dat alle studenten meer kansen moeten krijgen om werkervaring op te doen. Denk hierbij aan de verwijdering van hindernissen voor bedrijven om deeltijdwerkers aan te nemen en mogelijk ook belastingvoordelen voor studenten die een bepaald maximumaantal uren werken.

KENNISDATABANK

- *OECD Employment and Labour Market Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/lfs-data-en>
- *Taxing Wages 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/tax_wages-2013-en
- *OECD Economic Outlook, Volume 2014 Issue 1*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/eco_outlook-v2014-1-en

INFORMATIECENTRUM

De tekst en de grafieken zijn aangepast op basis van OECD (2014), *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*, OECD Publishing
 DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en

Van financiële crisis naar sociale crisis

Werkloosheid en inkomensverlies zorgen in veel OECD-landen voor een verslechtering van de sociale omstandigheden. De fiscale consolidatieprogramma's beperken het vermogen van overheden om deze uitdagingen aan te pakken. Maar bezuinigingen op de sociale uitgaven kunnen het leven voor de meest kwetsbare bevolkingsgroepen moeilijker maken en problemen op de lange termijn veroorzaken. Overheden dienen te plannen voor de toekomst om hun sociale beleid 'crisisbestendig' te maken, zodat ze tijdens de gehele economisch cyclus effectieve steun kunnen blijven verlenen.

Ruim vijf jaar na de financiële crisis veroorzaken de hoge werkloosheid en het verlies aan inkomen steeds slechtere sociale condities in veel OECD-landen. De overheden zijn bij hun aanpak van deze problematiek beperkt door de fiscale consolidatie. Deze besparingen op de sociale uitgaven maken de situatie van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen echter vaak moeilijker, met alle problemen van dien voor de toekomst. De OECD-landen kunnen deze problematiek alleen op effectieve wijze aanpakken met beleidsbepalingen die goed zijn ontworpen, compleet met adequate hulpmiddelen. De grote opkomende landen zijn het minst hard door de crisis geraakt, maar hebben heel andere problemen. De ervaring van de OECD-landen is echter relevant voor deze opkomende landen, omdat ze bezig zijn met de ontwikkeling van 'crisisbestendige' sociale beschermingsprogramma's.

De financiële crisis heeft een sociale crisis veroorzaakt

De financiële problemen in 2007-2008 hebben niet alleen geleid tot een economische en fiscale crisis, maar ook tot een sociale crisis. In de landen die de diepste en langste recessies hebben meegemaakt, zijn de repercussies ernstig: slechte vooruitzichten op de arbeidsmarkt, lage inkomens en moeilijke leefomstandigheden. Ca. 48 miljoen mensen in OECD-landen zijn op zoek naar werk. Dit zijn er 15 miljoen meer dan in september 2007 en nog eens miljoenen bevinden zich in een financiële crisis. Het aantal mensen in huishoudens zonder enig arbeidsinkomen is in Griekenland, Ierland en Spanje verdubbeld.

Mensen met een laag inkomen zijn het hardste geraakt, evenals jonge mensen en gezinnen met kinderen.

De sociale gevolgen zullen waarschijnlijk nog jarenlang worden gevoeld

De huishoudens staan onder druk en de budgetten voor sociale maatregelen worden grondig gecontroleerd. Daarom zijn steeds meer mensen ontevreden over hun bestaan en is het vertrouwen in de overheid sterk afgenomen. Ook begint duidelijk te worden dat de crisis gevolgen zal hebben op het toekomstige welzijn van mensen. Sommige sociale repercussies van de crisis, bijv. voor de gezinsvorming, vruchtbaarheid en gezondheid, zullen alleen op de lange termijn duidelijk worden. Het vruchtbaarheidscijfer is sinds het begin van de crisis verder gedaald, wat de demografische en fiscale problemen van de vergrijzing zal verergeren. Gezinnen moeten ook bezuinigen op essentiële uitgaven, zoals voedingsmiddelen, wat riskant is voor hun huidige en toekomstige welzijn. Het is te vroeg om de effecten op de lange termijn voor de gezondheid van mensen te kwantificeren, maar het is bekend dat werkloosheid en economische problemen een bijdrage leveren aan allerlei gezondheidsproblemen, waaronder geestesziektes.

Vandaag investeren om stijgende kosten in te toekomst te vermijden

Besparingen op de korte termijn kunnen op de lange termijn erg duur uitvallen en overheden dienen de financiering van

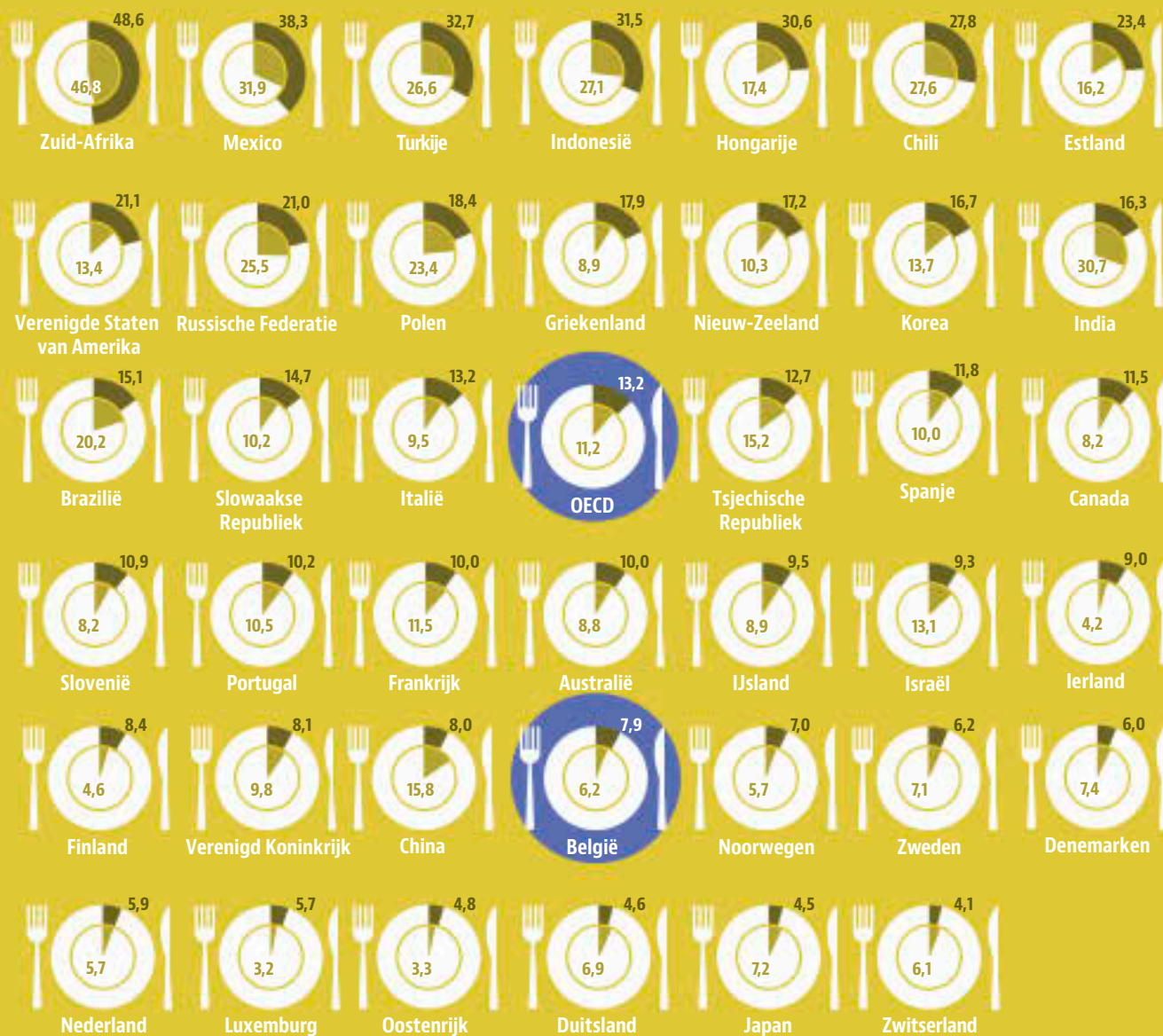
Statistieken

Voedselonzekerheid neemt toe

"Zijn er in de afgelopen 12 maanden momenten geweest waarop u niet genoeg geld had om eten te kopen?"

% bevestigende antwoorden ● 2011/2012 ● 2006/2007

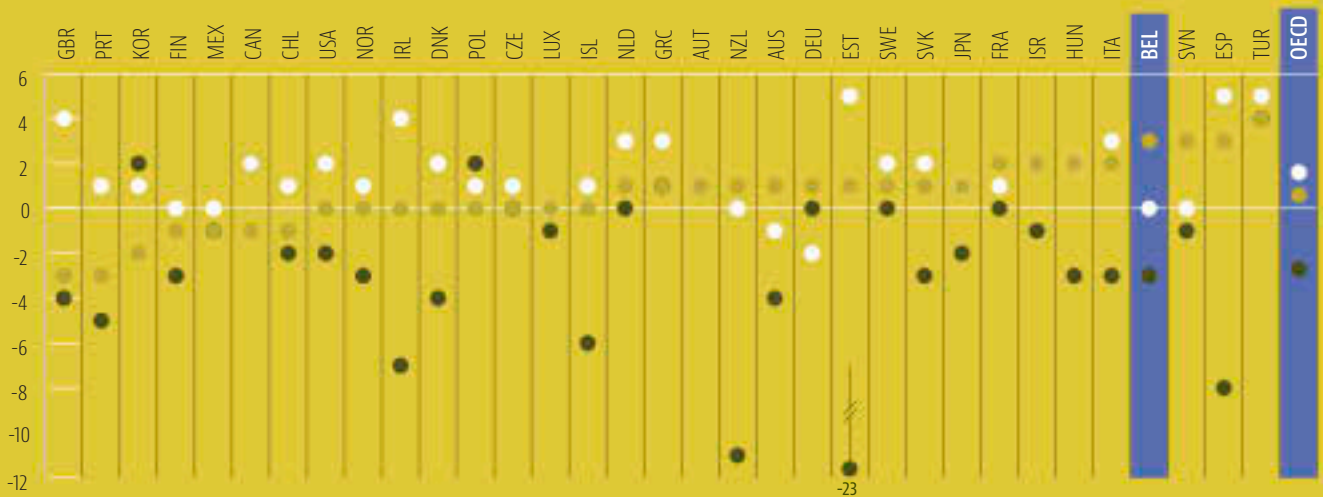
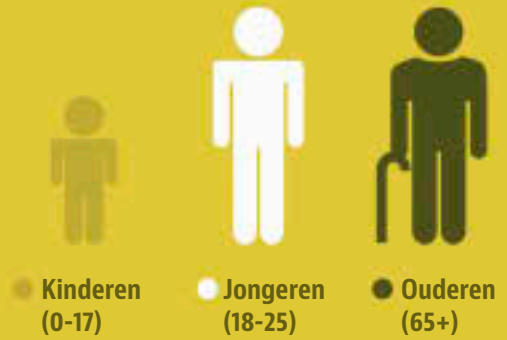
Gesorteerd van hoog naar laag, 2011/2012

Armoede is gestegen onder kinderen en jongeren, gedaald onder ouderen

%-punt wijziging in relatieve armoedecijfers tussen 2007 en 2010 per leeftijdsgroep

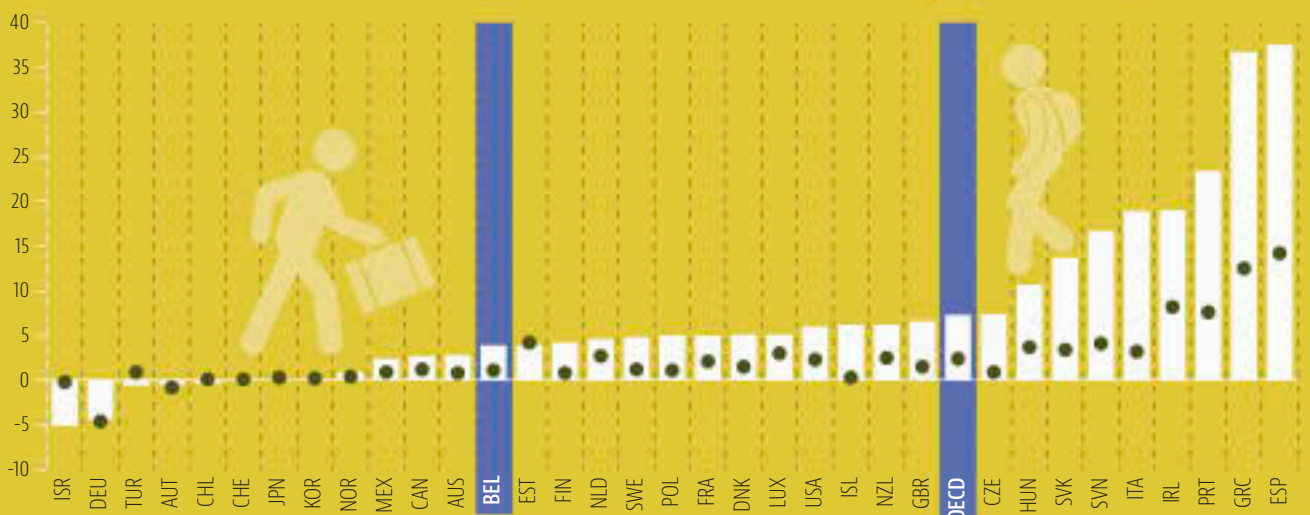
Gesorteerd van laag naar hoog voor kinderen

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932966485>

Werkloosheid raakt jongeren in de meeste landen het hardst

%-punt wijziging in werkloosheidscijfers tussen 2007 en 2e kwartaal 2013

AUS Australië	CHN China	DEU Duitsland	IRL Ierland	MEX Mexico	RUS Russische Federatie	CHE Zwitserland
AUT Oostenrijk	CZE Tsjechische Republiek	GRC Griekenland	ISR Israël	NLD Nederland	ZAF Zuid-Afrika	TUR Turkije
BEL België	DNK Denemarken	HUN Hongarije	ITA Italië	NZL Nieuw-Zeeland	SVK Slowaakse Republiek	GBR Verenigd Koninkrijk
BRA Brazilië	EST Estland	ISL IJsland	JPN Japan	NOR Noorwegen	SVN Slovenië	USA Verenigde Staten van Amerika
CAN Canada	FIN Finland	IND India	KOR Korea	POL Polen	ESP Spanje	
CHL Chili	FRA Frankrijk	IDN Indonesië	LUX Luxemburg	PRT Portugal	SWE Zweden	

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932966390>

Van financiële crisis naar sociale crisis

investeringsprogramma's te prioriteren. De besparingen op de gezondheidsuitgaven van vandaag mogen geen hogere kosten voor de gezondheidszorg in de toekomst veroorzaken. Vooral de landen die het zwaarste door de crisis zijn getroffen, dienen te verzekeren dat er kwalitatief goede diensten bestaan voor kinderen en dat schoolverlaters niet uitgesloten worden van de arbeidsmarkt.

Kwetsbare bevolkingsgroepen hebben nu hulp nodig

Sociale investeringen kunnen echter alleen effectief zijn als ze deel uitmaken van een goede ondersteuning van de armste mensen. Handhaving en verbetering van de ondersteuning van de meest kwetsbare groepen moet een essentieel onderdeel zijn van elke strategie gericht op economisch en sociaal herstel. Overheden dienen de fiscale consolidatiemaatregelen op basis daarvan te ontwerpen en uit te voeren, omdat de impact van deze maatregelen enorm kan variëren: arme mensen zullen bijvoorbeeld meer te lijden krijgen van bezuinigingsmaatregelen dan van belastingverhogingen.

Niet veel speelruimte voor bezuinigingen op de werkloosheidsuitkeringen

Een zwakke arbeidsmarkt biedt erg weinig speelruimte voor bezuinigingen op de werkloosheidsuitkeringen, sociale hulp en actieve arbeidsmarktprogramma's. Als er al bezuinigingskansen bestaan, dienen deze even snel gerealiseerd te worden als de economie zich herstelt. Vooral gerichte vangnet-uitkeringen zijn een prioriteit in landen waar dergelijke hulp niet bestaat, moeilijk toegankelijk is of waar langdurig werklozen de grenzen van hun uitkeringsgerechtigdheid bereiken. Algemene bezuinigingen op de sociale uitkeringen, zoals huursubsidie en hulp voor kinderen of gezinnen dienen voorkomen te worden, omdat deze uitkeringen vaak van essentieel belang zijn voor arme werkende gezinnen en alleenstaande ouders.

Doelgerichte ondersteuning bespaart kosten en beschermt kwetsbare mensen

Een meer effectieve en doelgerichte ondersteuning zorgt voor aanzienlijke kostenbesparingen en beschermt kwetsbare bevolkingsgroepen. Vooral reorganisaties van de gezondheidszorg dienen de meest kwetsbare bevolkingsgroepen te beschermen. Deze hulp dient echter heel doelgericht te zijn, zodat er geen ongepaste incentives worden gegeven waardoor mensen niet op zoek gaan naar werk. Denk hierbij aan werklozen die er met een baan financieel op achteruit gaan of slechts weinig extra verdienen wanneer ze overschakelen van een uitkering op een salaris.

Ondersteuning voor de inzet van gezinnen die het moeilijk hebben

Het verdient aanbeveling om de hulp van de overheid zo in te zetten dat de eigen inzet van huishoudens wordt gebundeld en aangevuld, zodat ze slechte tijden kunnen overbruggen. Hierbij is het met name belangrijk dat er effectieve hulp wordt gegeven bij

het zoeken naar werk, zelfs als dit betekent dat er op de korte termijn meer wordt uitgegeven aan actieve sociale beleidsbepalingen. Activering van de arbeidsmarkt en de arbeidsgebonden voordelen dienen op een redelijk niveau gehandhaafd te blijven. Als er veel huishoudens werkloos zijn, dienen de beleidsbepalingen ervoor te zorgen dat ze snel van een aantrekkende arbeidsmarkt kunnen profiteren. De arbeidsgebonden voordelen en incentives zijn bijvoorbeeld het meest effectief als ze niet worden beperkt tot de individuele werkzoekenden, maar ook ter beschikking worden gesteld van niet-werkende partners.

Overheden moeten plannen maken voor de volgende crisis

Overheden moeten hun sociale beleidsbepalingen tegen toekomstige recessies beschermen en effectieve ondersteuning blijven verlenen gedurende de gehele economische cyclus, en moeten dus verder kijken dan de meest recente crisis. Allereerst dienen ze hun reserves te vergroten zodra de economie dat toelaat, zodat ze de steeds hogere recessiekosten kunnen betalen. Wat de uitgaven betreft, moeten ze de steun beter in verband brengen met de situatie op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door de uitkeringen tijdens een economisch herstel op geloofwaardige wijze te reduceren en door hulpmiddelen niet aan uitkeringen, maar aan een actief arbeidsmarktbeleid toe te wijzen. Wat de inkomsten betreft, moeten overheden de belastinggrondslagen verbreden, minder afhankelijk zijn van inkomstenbelasting en het belastingstelsel aanpassen aan de toenemende inkomensongelijkheid. Ten tweede dienen de overheden door te gaan met de structurele hervorming van de sociale steunprogramma's, waarmee ze voorafgaand aan de crisis waren begonnen. Door de crisis bestaat er nu zelfs meer behoefte aan dergelijke programma's. Wat pensioenen betreft, lopen toekomstige gepensioneerden een groter risico op inkomensonzekerheid gezien de lange perioden van werkloosheid tijdens hun arbeidsleven. Wat de gezondheidszorg betreft, genieten structurele maatregelen die onnodige diensten elimineren en voor meer efficiëntie zorgen de voorkeur boven ongerichte besparingen die de toegang tot gezondheidszorg door de meest kwetsbare bevolkingsgroepen beperkt.

KENNISDATABANK

- *OECD Income Distribution Database*
DOI : <http://dx.doi.org/10.1787/data-00654-en>
- *How's Life? 2013: Measuring Well-being*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201392-en>
- *Health at a Glance 2013: OECD Indicators*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2013-en

OECD'S WERELDWIJDE PARLEMENTSNETWERK

Wetgevers in contact brengen
OECD-analyse en -data naar uw parlement brengen
Beter beleid voor beter leven onder de aandacht
brengen

Zie voor meer informatie:
www.oecd.org/parliamentarians

Of stuur ons een e-mail:
parliamentarians@oecd.org

Welzijn in België

België behaalt een goede score voor een groot aantal welzijnparameters. Dit blijkt duidelijk uit het feit dat België tot de toplanden behoort bij heel wat onderwerpen in de Better Life Index.

de kloof tussen de rijkste en de armste Belgen is groot – de rijkste 20 % van de bevolking verdient bijna vier maal zo veel als de armste 20 %.

Wat tewerkstelling betreft, heeft bijna 62 % van de mensen tussen de 15 en 64 jaar in België een betaalde baan; dit is minder dan het OECD-gemiddelde van 65 %. Ongeveer 67 % van de mannelijke bevolking doet betaald werk, tegenover 57 % van de vrouwelijke bevolking. Belgen werken 1.574 uur per jaar, minder dan het OECD-gemiddelde van 1.765 uur. Ongeveer 4 % van de tewerkgestelden maken heel lange werkdagen; dat is veel minder dan het OECD-gemiddelde van 9 %. Daarbij maakt 6 % van de mannen heel lange werkdagen, tegenover slechts 2 % van de vrouwen.

Een goede opleiding is een belangrijke factor bij het vinden van een baan. In België heeft 71 % van de volwassenen tussen de 25 en 64 jaar een diploma middelbare school of een gelijkaardige kwalificatie behaald, iets onder het OECD-gemiddelde van 75 %. Dit geldt meer voor vrouwen dan voor mannen: 71 % van de mannen hebben met succes de middelbare school afgemaakt, in vergelijking met 72 % van de vrouwen. Dit verschil is kleiner dan het OECD-gemiddelde, wat wijst op het feit dat in België kwalitatief hoogstaand onderwijs wordt aangeboden ongeacht het geslacht. Wat de kwaliteit van het onderwijssysteem betreft, behaalt de

Ook al maakt geld dan niet gelukkig, is het wel belangrijk om een hogere levensstandaard te bereiken. In België bedraagt het gemiddeld besteedbaar netto-inkomen per capita 27.811 USD per jaar; dat is meer dan het OECD-gemiddelde van 23.938 USD per jaar. Maar

gemiddelde leerling een score van 509 voor leesvaardigheid, wiskunde en natuurwetenschappen in het Programme for International Student Assessment (PISA) van de OECD. Deze score is hoger dan het OECD-gemiddelde van 497. In België behalen meisjes gemiddeld 6 punten meer dan jongens; dit verschil is kleiner dan het gemiddelde OECD-verschil van 8 punten.

Op het gebied van gezondheid is de levensverwachting bij geboorte in België 81 jaar. Dat is een jaar meer dan het OECD-gemiddelde van 80 jaar. De levensverwachting bij vrouwen is 83 jaar, bij mannen 78 jaar. Het niveau van PM10 in de atmosfeer – dit zijn deeltjes fijnstof in de lucht die zo klein zijn dat ze in de longen binnendringen en daar schade veroorzaken – bedraagt 21,2 microgram per kubieke meter. Dit is meer dan het OECD-gemiddelde van 20,1 microgram per kubieke meter. België doet het beter wat de waterkwaliteit betreft: 84 % van de Belgische bevolking zegt tevreden te zijn met de kwaliteit van het water; wat overeenkomt met het OECD-gemiddelde.

Wat de openbaarheid betreft, heerst er in België een sterk gemeenschapsgevoel en is er een hoge mate van burgerparticipatie: 91 % van de bevolking geeft aan iemand te kennen op wie hij of zij denkt te kunnen rekenen in tijden van nood. Dat is meer dan het OECD-gemiddelde van 89 %. Het opkomstpercentage bij verkiezingen, een maat voor het vertrouwen van de bevolking in de overheid en voor de participatie van burgers in het politieke proces, bedroeg 89 % bij recente verkiezingen; dit cijfer is aanzienlijk hoger dan het OECD-gemiddelde van 72 % en een van de hoogste opkomstpercentages in de OECD.

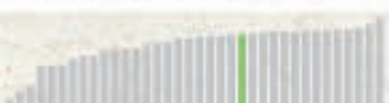

Deze tekst is gebaseerd op de informatie op de landenpagina's van de Better Life Index. Voor een diepgaande analyse van welzijn, zie het rapport *How's Life? 2013: Measuring Well-Being*.

Voor meer informatie over schattingen en referentie jaren, zie www.oecdbetterlifeindex.org/about/better-life-initiative/.

België in de Index

(in vergelijking met andere OECD-landen)

Index	Enkele vaststellingen
 Huisvesting 	De gemiddelde woning heeft 2,3 kamers per persoon
 Inkomen 	Het gemiddeld vermogen van huishoudens wordt geschat op 78.368 USD per persoon
 Banen 	Ongeveer 3,4 % van de beroepsbevolking is werkloos sinds een jaar of langer
 Gemeenschap 	Ongeveer 91 % van de bevolking geeft aan iemand te kennen op wie hij of zij denkt te kunnen rekenen in tijden van nood
 Onderwijs 	De gemiddelde leerling behaalde een score van 509 in de PISA-test voor leesvaardigheid, wiskunde en natuurwetenschappen
 Milieu 	Het niveau van luchtvervuiling (PM10) bedraagt 21,2 microgram per kubieke meter
 Burgerparticipatie 	De opkomst bij de meest recente verkiezingen bedroeg 89% van de geregistreerde kiezers
 Gezondheid 	De levensverwachting is 81 jaar
 Persoonlijke tevredenheid 	Op een schaal van 0 tot 10 geven mensen een beoordeling van 7,1 wat hun persoonlijke tevredenheid met het leven betreft
 Veiligheid 	Het aantal moorden is 1,2 per 100.000 inwoners
 Evenwicht tussen werk en privéleven 	Mensen besteden ongeveer 15,75 uur per dag aan persoonlijke verzorging (inclusief slapen en eten) en vrijetijdsactiviteiten

Inlichtingen. Rechtstreeks van de bron.

Sinds 1962 houden wij u op de hoogte van de beleidsuitdagingen van onze tijd.

Schrijf u in op:

www.oecdobserver.org/subscribe.html

of stuur ons een e-mail:

observer@oecd.org

INFORMATIECENTRUM

////////////////////////////////////

De tekst en de grafieken zijn aangepast op basis van OECD (2014), *OECD Regional Outlook 2014: Regions and Cities: Where Policies and People Meet*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201415-en>

Elke regio kan vooruitgang boeken als het beheer goed is

Regio's worden sterk door nationale overheden gesteund om groei te stimuleren, het welzijn te verbeteren en ongelijkheid aan te pakken, maar de economische crisis heeft het verschil tussen groeiende en achterblijvende regio's in de helft van de OECD-landen vergroot. Ook al verschillen de economische groei en andere succesmetingen sterk in de diverse regio's, en zelfs in een enkel land, toch kunnen ondermaats presterende regio's concurrerender worden, mits de juiste mix van beleidsbepalingen wordt toegepast en de inzet op alle overheidsniveaus wordt gecoördineerd.

De interregionale inkomensverschillen zijn de afgelopen tientallen jaren in de meeste OECD-landen groter geworden; en de crisis heeft daar weinig aan veranderd. Als de verschillen zijn afgenomen, is dat gewoonlijk het gevolg van een slechtere prestatie in de rijkere regio's in plaats van groei in de armere. De crisis heeft ook de verschillen in de werkloosheid tussen de diverse regio's geaccentueerd.

Sinds de crisis heeft de verschuiving van fiscale stimulans naar consolidatie geleid tot **een scherpe afname van de openbare investeringen**, die in de OECD in 2009-12 in reële termen met 13 % zijn gedaald. Aangezien ca. 72 % van de openbare investeringen beheerd wordt door lagere overheden, is dit met name een probleem voor regio's en lokaliteiten. Ook al hebben de besparingen op de investeringen geholpen om de huidige diensten en transfers te beschermen, toch ondermijnen ze vaak de groei en de dienstverlening in de toekomst.

De fiscale druk heeft ook de aanzet gegeven voor een **toenemend aantal hervormingen van de lagere overheden**. Deze zijn deels veroorzaakt door de behoefte om schaalvoordelen en andere kostenbesparingen te realiseren, maar ze zijn ook een manier om extra verantwoordelijkheden te delegeren.

De crisis heeft gewezen op de limieten van zuiver economische beoordelingen van de sociale vooruitgang en heeft **de noodzaak van bredere welzijnsmaatregelen** onderstreept. Desondanks moet het welzijn op regionaal niveau worden begrepen en aangepakt. De verschillen tussen de niet-monetaire welzijnsmaatregelen zijn vaak groter in de regio's binnen hetzelfde land dan tussen verschillende landen; ook veranderen deze verschillen in de loop der tijd haast niet. Landen met grotere verschillen in de toegang tot onderwijs, werk en belangrijke diensten hebben ook een lagere algemene welzijnsscore.

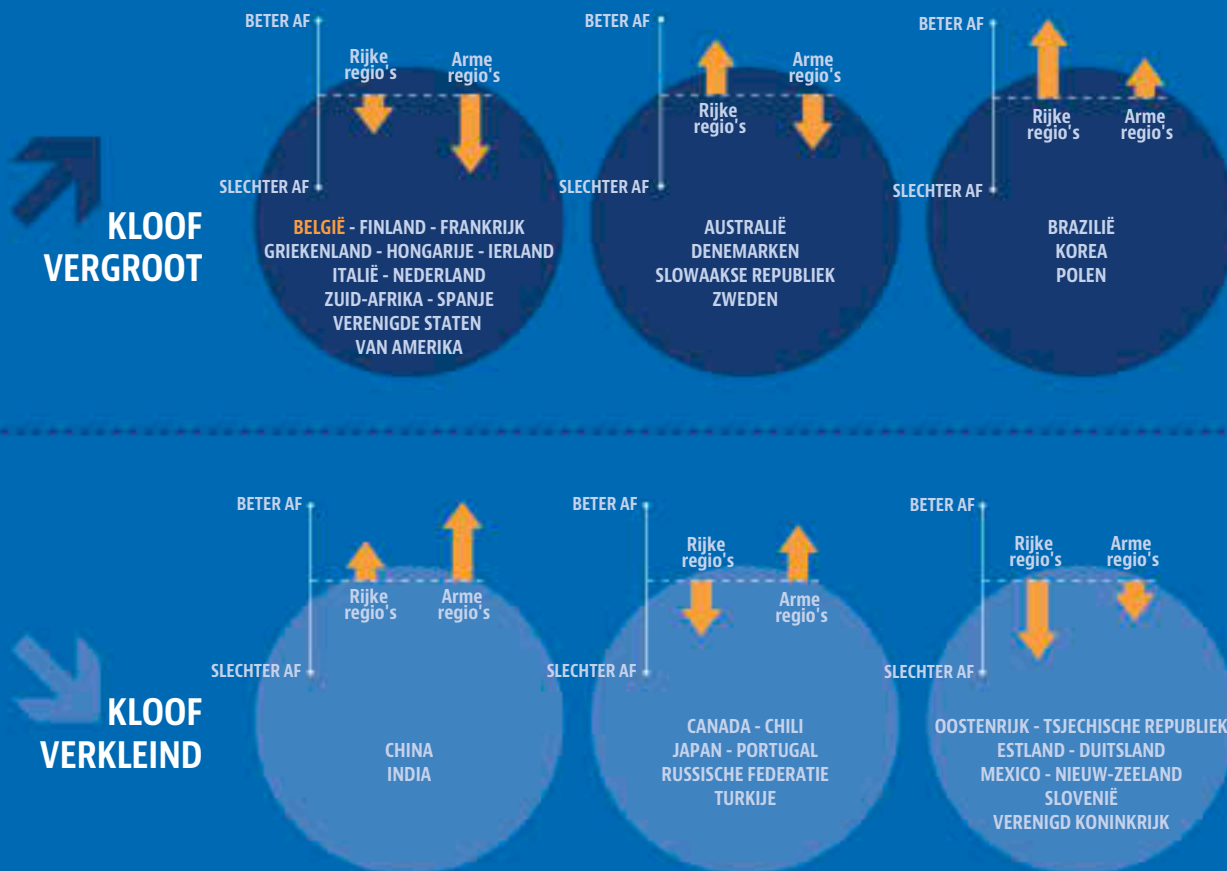
De zoektocht naar groei heeft in de meeste OECD-economieën steeds meer aandacht gevestigd op **steden als de belangrijkste bron van groei**. Steden zijn over het algemeen productiever en de productiviteitsvoordelen nemen toe naarmate de steden groter zijn. Grote steden hebben de neiging de groei in de omringende regio's te stimuleren, tot een afstand van zelfs 200 tot 300 kilometer. De productiviteit van kleinere steden kan echter ook toenemen als ze nauw verbonden zijn aan andere steden, waarbij de connectiviteit gezien kan worden als substituuut voor omvang.

De groei- en productiviteitsvoordelen van urbanisatie zijn niet automatisch: **de manier waarop steden worden beheerd** heeft

Statistieken

De crisis heeft de kloof tussen de rijkste en armste regio's in veel landen vergroot

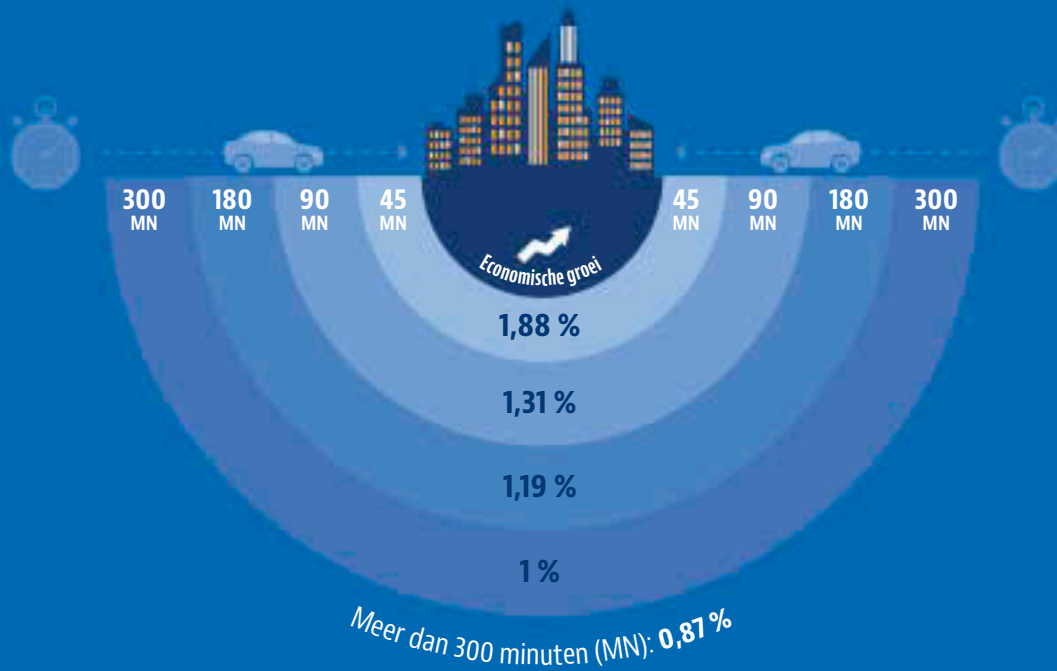
Trend in de verhouding tussen bbp per capita van de 10 % rijkste en de 10 % armste regio's, 2008-2010

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106249>

Economische groei neemt toe met de nabijheid van grote steden

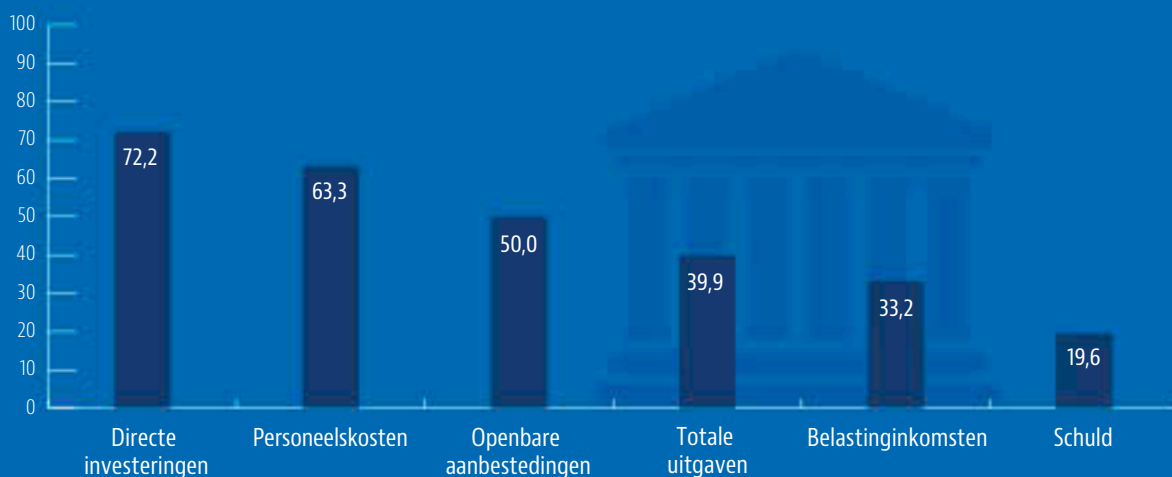
Regionale jaarlijkse groeipercentages van bbp per capita (1995-2010) en reistijd tot aan de dichtstbijzijnde grote metropoolregio van minimaal 2 miljoen inwoners in OECD-landen

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106667>

Lagere overheden spelen een belangrijke rol in overheidsfinanciën

Lagere overheden als % van algemene overheid, OECD (2012)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106306>

Elke regio kan vooruitgang boeken als het beheer goed is

een directe en belangrijke impact op de economische prestatie en op de levenskwaliteit van de burgers. De acties van huishoudens en bedrijven, evenals de interactie tussen de verschillende takken van de overheid hebben gewoonlijk grotere positieve of negatieve gevolgen in steden dan in minder dichtbevolkte gebieden. Dit betekent dat de beleidsbepalingen in verschillende sectoren, rechtsgebieden en overheidsniveaus beter uitgelijnd moeten worden.

Deze **coördinatie is vaak onvoldoende**: sectorbeleidsbepalingen op nationaal en lager niveau creëren vaak tegenstrijdige incentives en zijn in de verschillende overheidsniveaus slecht uitgelijnd. Horizontale fragmentatie op gemeentelijk niveau maakt dit probleem alleen maar erger, vooral in grote, politiek gefragmenteerde stedelijke gebieden. Het onderzoek van de OECD naar het stedelijke beheer werpt licht op de kosten van gefragmenteerd beheer en wijst op de voordelen van een betere coördinatie van beleidsbepalingen op stedelijk niveau. Denk hierbij aan de schaal van steden die door vestigingspatronen en economische activiteiten worden gedefinieerd in plaats van door vaak verouderde administratieve scheidingslijnen.

Belangrijke implicaties voor het beleid

Toenemende verschillen, een langzame groei en beperkte manoeuvreerruimte voor fiscale en monetaire beleidsbepalingen onderstrepen de behoefte aan een effectieve en **locatiegevoelige benadering van het beleid**. Allereerst is het zo dat zelfs in hetzelfde land de hindernissen voor groei in de diverse regio's sterk verschillen. Ten tweede moet het beleid steeds sterker letten op de compromissen die mogelijk zijn tussen de verschillende doelstellingen en de mogelijke overeenkomsten daartussen, die met geïntegreerde aanpak gerealiseerd kunnen worden. Deze compromissen en overeenkomsten zijn vaak een weerspiegeling van de specifieke omstandigheden in individuele locaties en zijn vaak het beste zichtbaar, en dus aanstuurbaar, voor regionale of lokale spelers.

De beleidsgeografie is belangrijk: bij de identificatie en promotie van connecties tussen economische, sociale en milieudoelstellingen, dienen de beleidsmakers verder te kijken dan hun administratieve grenzen en de eigenlijke geografie in overweging nemen bij het aanpakken van problemen - denk hierbij bijvoorbeeld aan het openbaar vervoer dat voor een heel stedelijk gebied moet worden aangepakt in plaats van individueel door elke aparte gemeente. De juiste schaal voor beleidsinterventie hangt af van de specifieke kwestie: de aantrekkingszones van scholen zijn anders dan die van ziekenhuizen en de transportinstanties zullen vaak een andere schaal hanteren dan gezondheidsinstanties. Feit is echter dat het aantal overheidsniveaus niet oneindig kan zijn. Vandaar dat er behoefte bestaat aan data, tools en instellingen die in staat zijn op verschillende schalen zowel verticaal als horizontaal hun activiteiten te coördineren.

Het aanpassen van beleidsbepalingen aan de locaties is vooral belangrijk gezien de scheiding tussen stad en land. Aangezien ca. 78 % van de mensen die in de OECD op het land woont,

zich in de buurt van een stad bevindt, is het onlogisch om steden en het platteland als aparte domeinen te beschouwen. Landelijke en stedelijke beleidsbepalingen moeten beter geïntegreerd zijn, willen ze de realiteit weerspiegelen van de locaties waar ze toegepast moeten worden. Partnerschappen tussen stad en land kunnen voor een betere ruimtelijke ontwikkeling zorgen en de mogelijke voordelen optimaliseren van de arbeidsmarkt, het milieu en andere connecties tussen stedelijke en landelijke gemeenschappen.

Gezien de druk die er op de openbare investeringen staat, **moeten lokale en regionale overheden meer, en beter doen met minder**. Met het oog hierop heeft de Raad van de OECD in maart 2014 een aanbeveling over effectieve openbare investeringen op verschillende overheidsniveaus aangenomen. De principes die in deze aanbeveling staan vermeld, zullen overheden helpen bij de beoordeling van de sterke en zwakke punten van hun openbare investeringscapaciteit en bij de identificatie van verbeteringsprioriteiten.

Nationale en regionale of provinciale overheden spelen vaak een belangrijke rol bij de ontwikkeling van effectievere oplossingen voor het stadsbeheer. De obstakels die er liggen voor collectieve actie zijn vaak aanzienlijk, en zelfs als alle gemeenten in een groot stadsgebied of in een regio van de samenwerking zullen profiteren, toch is het mogelijk dat geen ervan de capaciteit of de incentives heeft om de kosten op zich te nemen om de benodigde informatie te verzamelen, anderen te mobiliseren, enz.

Een beter beheer van stadsgebieden moet op zijn beurt gesteund worden door een grotere mate van beleidscoherentie voor steden op nationaal niveau. Traditioneel gezien was het kleine aantal expliciete nationale stedelijke beleidsbepalingen vaak heel specifiek opgesteld, gericht op problemen in plaats van mogelijkheden. Veel andere beleidsrichtingen die grote gevolgen hebben voor de stedelijke ontwikkeling, zullen nooit door een 'stedelijke lens' worden bekeken. Overheden die voor goede steden willen zorgen, moeten een veel bredere kijk op het stedelijk beleid ontwikkelen; ze moeten multisectoriële strategieën ontwikkelen om de problemen van steden op een geïntegreerde wijze aan te pakken.

KENNISDATABANK

- *OECD Regional Well-Being*
www.oecdregionalwellbeing.org
- *How's Life in Your Region?: Measuring Regional and Local Well-being for Policy Making*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264217416-en>
- *Investing Together: Working Effectively across Levels of Government*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264197022-en>

INFORMATIECENTRUM

De tekst en de grafieken zijn aangepast op basis van OECD (2014), *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>

Het steeds grotere belang van onderwijs en vaardigheden

De toegang tot onderwijs wordt steeds beter, evenals de impact van onderwijs en vaardigheden op ons leven. Met een hoger onderwijsniveau maken mensen meer kans op werk en een hoger inkomen.

Toegang tot onderwijs verbetert voortdurend en het aantal volwassenen met een uitstekende lees- en schrijfvaardigheid neemt nog steeds gestaag toe; maar de socio-economische verschillen worden voortdurend groter, omdat het genoten onderwijs en de verkregen vaardigheden steeds meer impact hebben op de levenskansen van individuen.

De arbeidsmarkt belooft goede diploma's en uitstekende vaardigheden

Laten we de werkgelegenheid nader onderzoeken. Gemiddeld heeft ruim 80 % van volwassenen met een tertiaire opleiding een baan, vergeleken met minder dan 60 % van volwassenen die geen hogere middelbare opleiding hebben genoten. Toch zijn mensen met een tertiaire opleiding niet immuun tegen werkloosheid, met name jonge volwassenen. Het gemiddelde werkloosheidscijfer in de OECD-landen onder volwassenen met een tertiaire opleiding was 5,0 % in 2012 (vergeleken met 3,3 % in 2008), maar onder 25-34 jarigen was dat 7,4 % (vergeleken met 4,6 % in 2008). In vergelijking daarmee was de werkloosheid onder 25-34 jarigen zonder middelbare opleiding 19,8 % in 2012 (en in veel landen zelfs hoger), vergeleken met 13,6 % in 2008. Deze data bevestigen opnieuw dat de recente economisch crisis jonge volwassenen met een lage opleiding het hardst heeft geraakt.

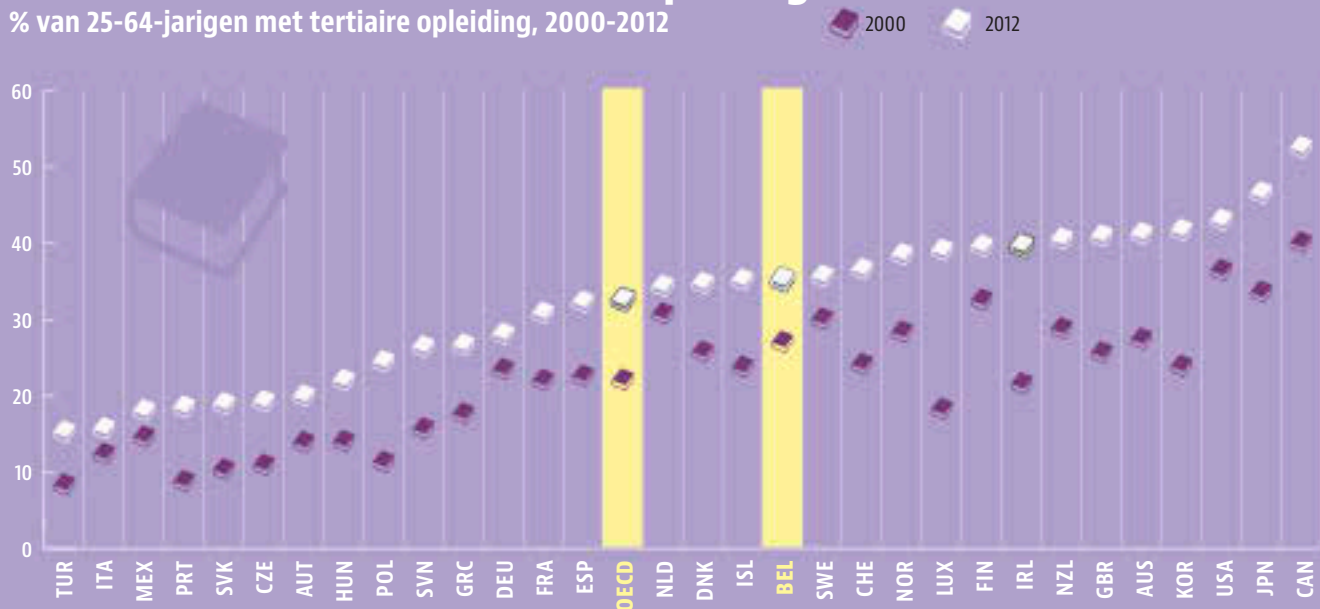
Een gebrek aan vaardigheden maakt de kans op werkloosheid alleen maar groter - zelfs bij mensen met een gelijkaardig opleidingsniveau. In de 24 landen en subnationale regio's die hebben deelgenomen aan de "Survey of Adult Skills", was gemiddeld 5,8 % van volwassenen zonder hogere middelbare opleiding, maar met een matige geletterdheid, in 2012 werkloos, vergeleken met 8,0 % van volwassenen met een gelijkaardige opleiding maar met een lage geletterdheid. Evenzo was onder volwassenen met een tertiaire opleiding 3,9 % van de mensen met een lage geletterdheid werkloos, vergeleken met 2,5 % van de mensen met de hoogste geletterdheid.

Data over inkomens wijzen ook op een steeds groter verschil tussen de mensen met en zonder een goed opleidingsniveau. In de OECD-landen verdienen volwassenen met een tertiaire onderwijsgraad gemiddeld ca. 70 % meer dan mensen met een hogere middelbare opleiding. De vaardigheidsverschillen hebben ook gevolgen voor het inkomen, zelfs onder mensen met hetzelfde onderwijsniveau: gemiddeld verdient een volwassene met een tertiaire opleiding met een hoge geletterdheid ca. 45 % meer dan een volwassene met een gelijkaardige opleiding met een lage geletterdheid, volgens de bevindingen van de "Survey of Adult Skills".

Statistieken

Meer volwassenen hebben tertiaire opleiding

% van 25-64-jarigen met tertiaire opleiding, 2000-2012

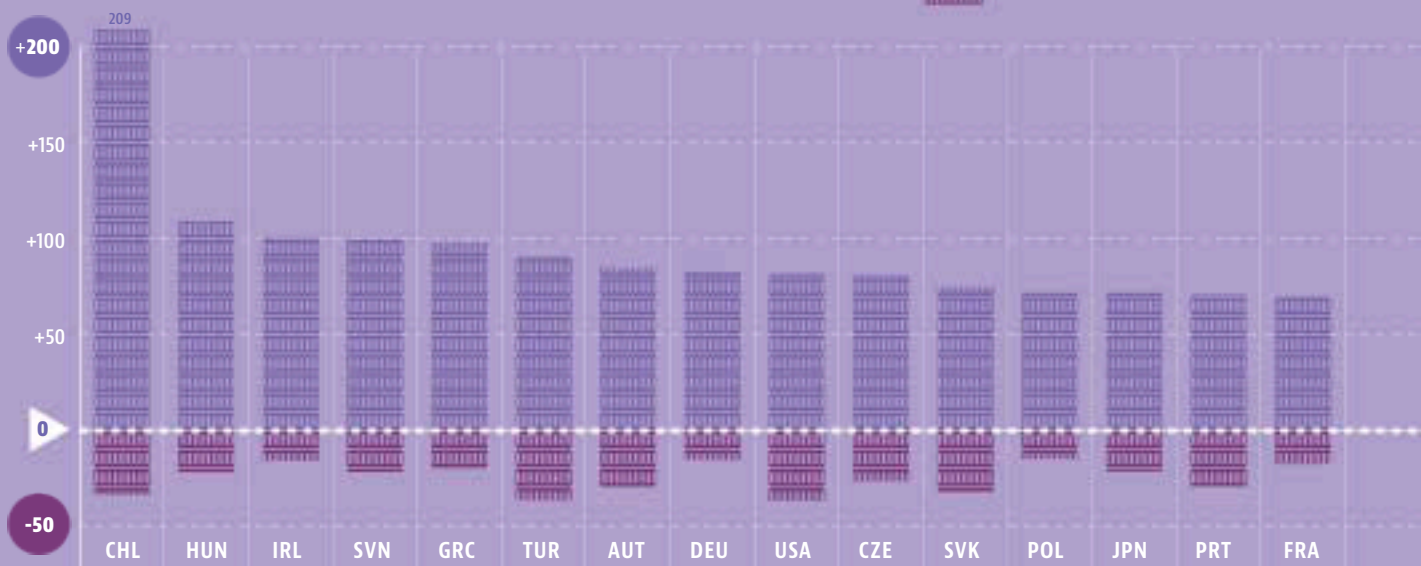
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933114951>

Relatieve inkomsten in relatie tot opleidingsniveau

Winst of verlies vergeleken met hoger middelbaar onderwijs

25-64-jarigen met inkomsten uit werk

- Universitair niveau of voortgezette onderzoeksprogramma's
- Hoger middelbaar onderwijs
- Lager dan hoger middelbaar onderwijs

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933116205>

Arbeitsparticipatie in relatie tot opleidingsniveau

% van 25-64-jarigen met werk, 2012

Landen zijn aflopend gesorteerd op de arbeidsparticipatie van 25-64-jarigen met een tertiaire opleiding

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933115958>

ISO-codes	AUS Australië	CZE Tsjechische Republiek	DEU Duitsland	ISR Israël	NZL Nieuw-Zeeland	SVK Slowaakse Republiek	TUR Turkije
	AUT Oostenrijk	DNK Denemarken	GRC Griekenland	KOR Korea	NOR Noorwegen	SVN Slovenië	GBR Verenigd Koninkrijk
	BEL België	EST Estland	HUN Hongarije	LVA Letland	POL Polen	ESP Spanje	USA Verenigde Staten van Amerika
	BRA Brazilië	FIN Finland	ISL IJsland	LUX Luxemburg	PRT Portugal	SWE Zweden	
	CAN Canada	FRA Frankrijk	IRL Ierland	MEX Mexico	RUS Russische Federatie	CHE Zwitserland	
	CHL Chili		ITA Italië	NLD Nederland			

Het steeds grotere belang van onderwijs en vaardigheden

In de meeste landen komt een absolute opwaartse mobiliteit qua onderwijs vaker voor dan een neerwaartse mobiliteit

De uitbreiding van de onderwijssystemen in veel OECD-landen, zowel op het niveau van hoger middelbaar onderwijs, of daarna, zowel niet-tertiair als tertiair, heeft 25-34 jarigen de kans gegeven een hoger opleidingsniveau te verkrijgen dan hun ouders. In de OECD-landen die in 2012 hebben deelgenomen aan de "Survey of Adult Skills" (een product van het OECD Programme for the International Assessment of Adult Competencies of PIAAC), heeft 32 % van jonge mensen een hoger onderwijsniveau behaald dan hun ouders, terwijl slechts 16 % niet het onderwijsniveau van hun ouders heeft behaald. In alle landen, behalve Estland, Duitsland, Noorwegen en Zweden komt absolute opwaartse mobiliteit in het onderwijs vaker voor dan absolute neerwaartse mobiliteit. De uitbreiding van het onderwijs is bijzonder duidelijk in Frankrijk, Ierland, Italië, Korea, Spanje en Rusland, waar het verschil tussen de opwaartse en neerwaartse onderwijsmobiliteit 30 procent of meer is.

Overige bevindingen

Nagenoeg 40 % van 25-34 jarigen heeft een **tertiaire opleiding** afgerond en dat is 15 % meer dan onder 55-64 jarigen.

Er is een gemiddelde stijging van 10 % tussen het aantal oudere en jongere volwassenen met de beste **geletterdheid**.

In de meeste OECD-landen begint het onderwijs voor kinderen ruim vóór hun 5e verjaardag. Ruim driekwart van de 4-jarigen (84 %) in alle OECD-landen zitten op de **kleuterschool of op de lagere school**; van de OECD-landen die deel uitmaken van de Europese Unie, gaat 89 % van alle 4-jarigen naar school.

Ca. 72 % van de leerlingen die aan een **hogere middelbare opleiding** begint, maakt de lesprogramma's binnen de daarvoor opgegeven termijn af. Na nog eens twee jaar heeft gemiddeld 87 % van de leerlingen in OECD-landen met succes een hogere middelbare opleiding afgerond.

Gemiddeld zat 49 % van alle 15-29 jarigen in de OECD-landen in 2012 op school. Van de resterende 51 % had 36 % werk, was 7 % werkloos en maakte 8 % niet deel uit van de arbeidsbevolking.

Tertiaire instellingen en in mindere mate kleuterscholen ontvangen de meeste financiering uit private bron: respectievelijk 31 % en 19 %. De financiering uit de **openbare kas** van onderwijsinstellingen op alle niveaus is van 2000 tot 2011 toegenomen in alle landen (behalve Italië) waarvoor vergelijkbare gegevens beschikbaar waren. Nu dat steeds meer huishoudens aan het onderwijs meebetalen, is de

private financiering in ruim driekwart van de landen nog sneller toegenomen.

Terwijl het aandeel van de **publieke uitgaven** voor onderwijs van 2005 tot 2011 in twee derde van de landen afnam, namen gedurende de kortere periode van 2008 tot 2011 (het dieptepunt van de economische recessie) de publieke uitgaven voor onderwijs sneller toe (of namen langzamer af) dan de publieke uitgaven voor alle overige diensten in 16 van de 31 landen met beschikbare gegevens.

Kleuterschoolonderwijzers hebben in slechts vier van de 35 landen met beschikbare gegevens een masteropleiding nodig om te kunnen werken, terwijl dat in 22 van de 36 landen met beschikbare gegevens wel verplicht is voor leerkrachten in het hogere middelbare onderwijs.

In ca. driekwart van OECD-en partnerlanden met beschikbare gegevens is de **professionele ontwikkeling van leerkrachten** op elk onderwijsniveau verplicht. Deze professionele ontwikkeling is verplicht voor alle leerkrachten in het lagere middelbare onderwijs in 17 landen en voor promotie of een salarisverhoging in 8 landen, maar is in 6 landen niet verplicht.

In 2012 genoten ruim 4,5 miljoen studenten tertiair onderwijs in een land waarin ze geen ingezetenen waren. Australië, Oostenrijk, Luxemburg, Nieuw-Zeeland, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk hebben het hoogste percentage **internationale studenten** als aandeel van het totale aantal tertiaire aanmeldingen.

KENNISDATABANK

- *TALIS 2013 Results: An International Perspective on Teaching and Learning*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264196261-en>
- *Skills Outlook 2013: First Results from the Survey of Adult Skills*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264204256-en>
- *Trends Shaping Education 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/trends_edu-2013-en

INFORMATIECENTRUM

De tekst en de grafieken zijn aangepast op basis van OECD (2014), *Green Growth Indicators 2014*, *OECD Green Growth Studies*, OECD Publishing

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264202030-en>

De geboekte vooruitgang van groene groei

De Groene Groei Indicators van de OECD helpen overheden bij het ontwerpen van beleidsbepalingen gericht op economische groei en ontwikkeling, zodat de aarde de hulpbronnen en milieudiensten zal blijven leveren die van cruciaal belang zijn voor ons welzijn. De wereldwijde economische en financiële crisis hebben de druk op het milieu enigszins gereduceerd. Nu dat de groei weer toeneemt, bestaat echter het risico dat deze druk ook wordt vergroot en snel groter zal worden dan vóór de crisis.

De groene groei indicatoren van de OECD zijn ingedeeld in vier hoofddoelstellingen: ontwikkeling van een hulpmiddel-efficiënte economie met lage koolstofemissies; handhaving van de natuurlijke hulpbronnen; verbetering van de levenskwaliteit van mensen; en toepassing van de juiste beleidsmaatregelen en benutting van de economisch kansen die door groene groei worden geboden. De **zes hoofdindicatoren** zijn bedoeld om de centrale elementen van groene groei op uitgebalancheerde wijze te communiceren: koolstof- en materiaalproductiviteit, aan het milieu aangepaste multifactor-productiviteit, een index voor natuurlijke hulpbronnen, wijzigingen in land- en bodemgebruik, en blootstelling van de bevolking aan luchtvervuiling.

De wereldwijde economische en financiële crisis hebben de druk op het milieu enigszins gereduceerd. Nu dat het economisch klimaat weer verbetert, zal deze druk weer toenemen en snel groter zijn dan vóór de crisis, tenzij overheden de relevante beleidsbepalingen versterken. Er moet meer, duurzaam worden gedaan om het efficiënte gebruik van energie en de natuurlijke hulpbronnen te verbeteren, zodat de schade aan het milieu wordt hersteld, de natuurlijke hulpbronnen voor de economie worden gehandhaafd en de levenskwaliteit van mensen wordt verbeterd. Hiervoor is doortastende actie nodig van de ministeries van financiën, economie, industrie en landbouw en andere ministeries waarvan de beleidsbepalingen gevolgen hebben voor het milieu en de groene groei kunnen stimuleren. Ook de ontwikkeling van het menselijke kapitaal door middel van onderwijs en vaardigheidstraining is van essentieel belang.

Worden wij efficiënter in ons gebruik van de natuurlijke hulpbronnen en diensten van de aarde?

De afgelopen 20 jaar is de milieuproductiviteit van OECD-economieën voor **koolstof, energie en materialen** gegroeid, maar er zijn grote verschillen tussen de landen en sectoren onderling. Kooldioxide-emissies en het gebruik van fossiele brandstoffen zijn ontkoppeld van de economische groei, en duurzame energie speelt een steeds grotere rol bij de diversificatie van de energievoorziening en reductie van de koolstofemissies. Tegenwoordig genereren OECD-landen meer economische waarde per eenheid van de gebruikte materiaalhulpbronnen vergeleken met 1990 en de inzet voor afvalrecyclage begint een impact te hebben. Het gebruik van voedingsstoffen in de landbouw verbetert ook, aangezien de overschotten afnemen vergeleken met de productie.

Deze ontwikkelingen zijn te danken aan enkele factoren: beleidsbepalingen; de teruggang van economische activiteit vanwege de crisis; de opkomst van de dienstensector, offshore productie die intensief gebruik maakt van hulpbronnen en veel vervuiling produceert, en toenemende handelsvolumes.

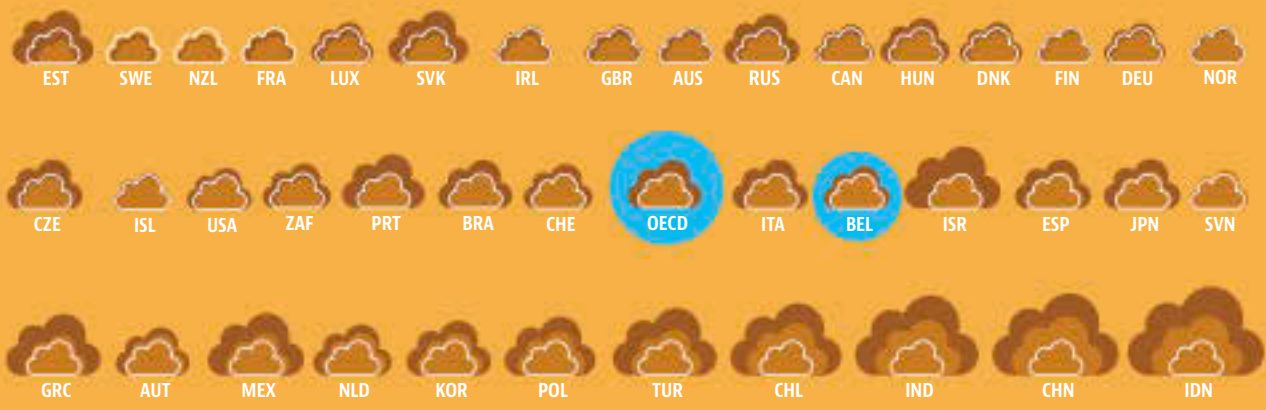
Op veel vlakken zijn de productiviteitsverbeteringen klein en blijft de druk op het milieu groot: koolstofemissies nemen voortdurend toe; fossiele brandstoffen zijn nog steeds dominant in de energiemix, soms met steun van de overheid; het verbruik van natuurlijke hulpbronnen ter ondersteuning van de economische groei blijft hoog; en veel waardevol materiaal wordt nog steeds als afval van de hand gedaan.

Statistieken

Stedelijke luchtvervuiling

Gemiddelde individuele blootstelling aan kleine deeltjes (PM10), $\mu\text{g}/\text{m}^3$

1990 2010 WHO-drempel (20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ gemiddeld per jaar)

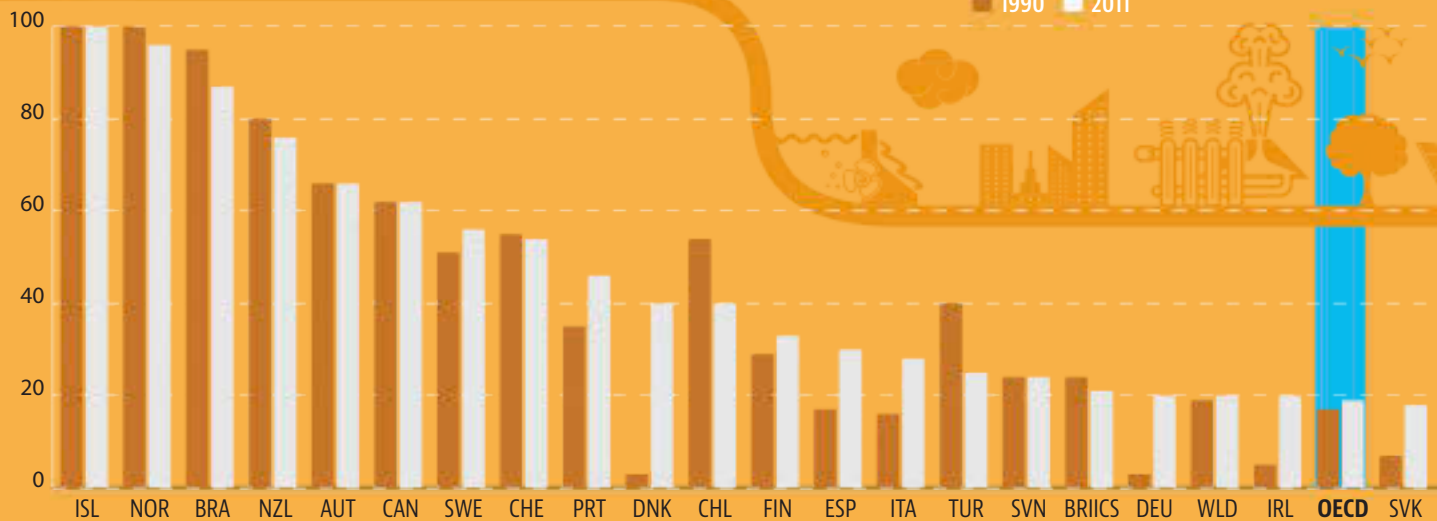

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925654>

Aandeel duurzame bronnen in elektriciteitsproductie

% duurzame bronnen in elektriciteitsproductie

1990 2011

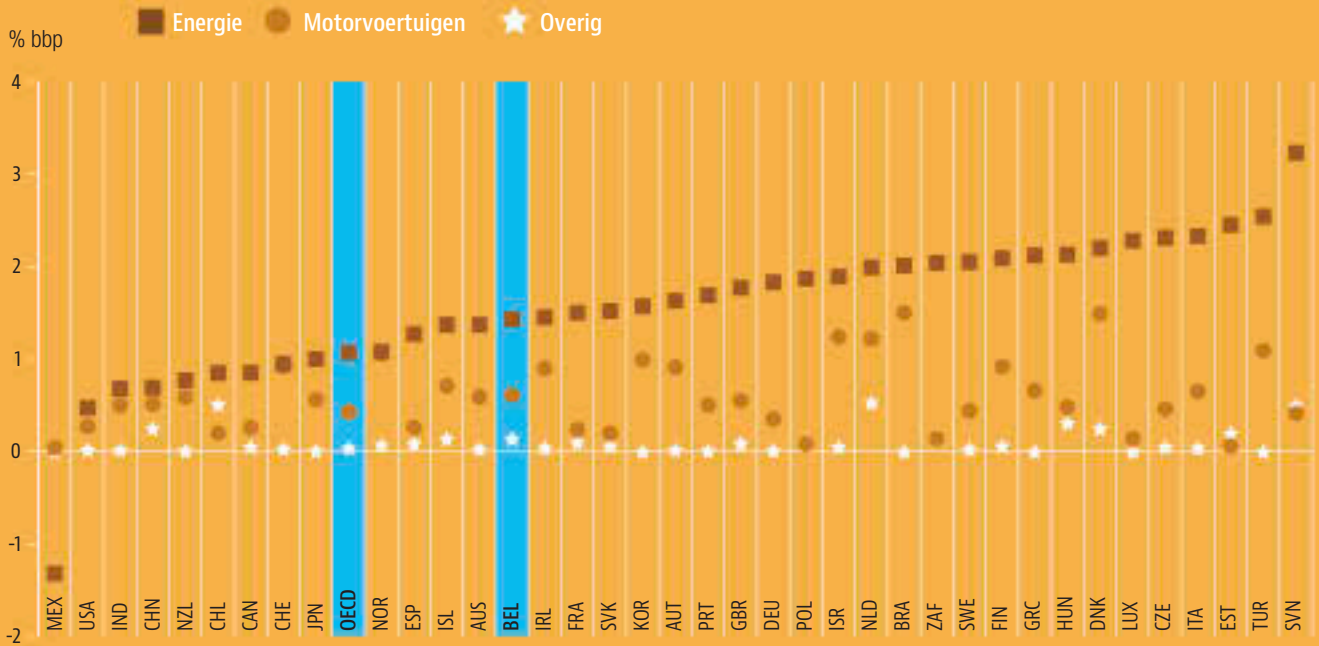

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925255>

Gebruik van milieubelastingen blijft in veel landen beperkt

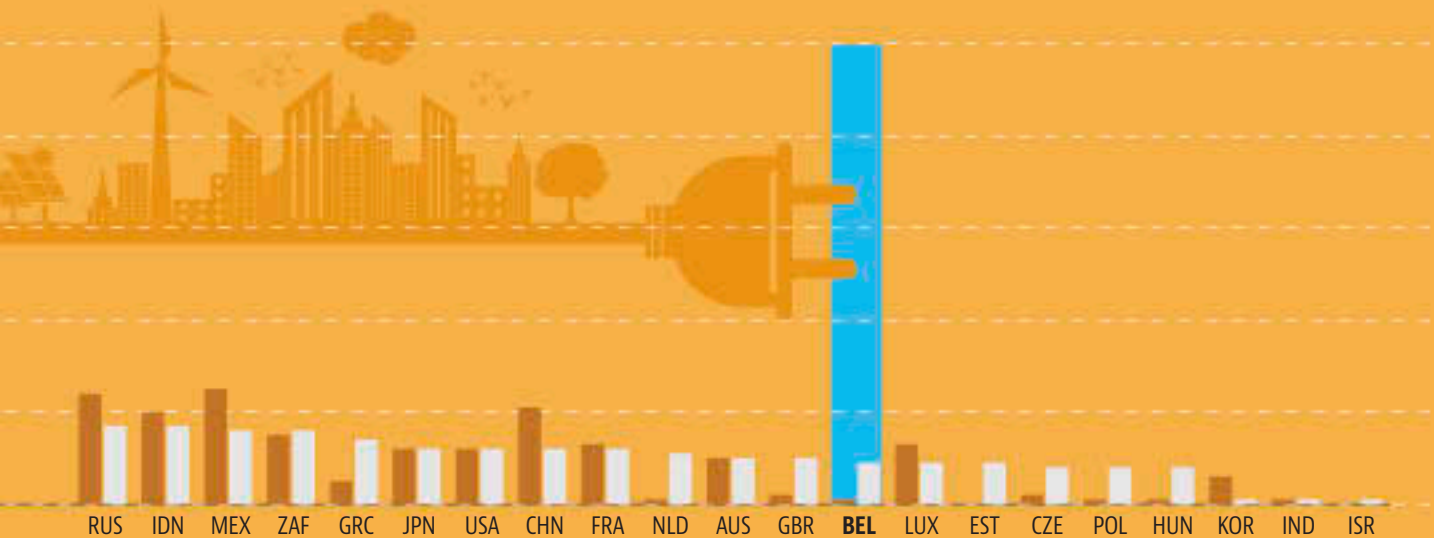
Specificatie van inkomsten uit milieubelastingen als % van het bbp, 2012

Gesorteerd van laag naar hoog voor energie

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925825>

- ISO-codes**
AUS Australië	DNK Denemarken	IND India	MEX Mexico	SVK Slowaakse Republiek
AUT Oostenrijk	EST Estland	IDN Indonesië	NLD Nederland	SVN Slovenië
BEL België	FIN Finland	IRL Ierland	NZL Nieuw-Zeeland	ESP Spanje
BRA Brazilië	FRA Frankrijk	ISR Israël	NOR Noorwegen	SWE Zweden
CAN Canada	DEU Duitsland	ITA Italië	POL Polen	CHE Zwitserland
CHL Chili	GRC Griekenland	JPN Japan	PRT Portugal	TUR Turkije
CHN China	HUN Hongarije	KOR Korea	RUS Russische Federatie	GBR Verenigd Koninkrijk
CZE Tsjechische Republiek	ISL IJsland	LUX Luxemburg	ZAF Zuid-Afrika	USA Verenigde Staten van Amerika

De geboekte vooruitgang van groene groei

Zijn de natuurlijke hulpmiddelen voor onze economieën duurzaam?

De informatie die beschikbaar is over de beoordeling van de natuurlijke hulpmiddelen van landen is onvolledig en van wisselende kwaliteit. Er is vooruitgang geboekt met de aansturing van de hoeveelheid duurzame natuurlijke hulpbronnen. De wereldwijde **visproductie** als gevolg van de zeevisvangst heeft zich gestabiliseerd; het commerciële gebruik van **bossen en wouden** stabiliseert zich ook geleidelijk aan, en de abstractie van duurzame **zoetwaterbronnen** blijft stabiel, ondanks de toenemende vraag.

De totale druk op de natuurlijke hulpbronnen blijft echter hoog. Er zijn nog steeds grote uitdagingen op het gebied van kwaliteit van de natuurlijke hulpbronnen, de ecosysteemdiensten die ze verschaffen en het geïntegreerde beheer ervan. Het aantal gebieden dat rijk is aan biodiversiteit neemt af en veel ecosystemen worden aangetast. De bedreiging van de **biodiversiteit** is vooral groot in landen met een grote bevolkingsdichtheid en in gebieden waar wijzigingen van het landgebruik en de ontwikkeling van de infrastructuur een steeds grotere fragmentatie van natuurlijke habitats veroorzaakt.

Veel **dieren- en plantensoorten** zijn bedreigd; een derde van de visvoorraad ter wereld neemt te snel af, en veel **bossen** worden aangetast door afbraak, fragmentatie en verandering van het landgebruik. De druk op de waterbronnen blijft hoog; in sommige gevallen verhindert de lokale waterschaarste de economische activiteit.

Profiteren mensen van milieuverbeteringen?

De meeste mensen in de OECD profiteren van verbeterde sanitaire voorzieningen; nagenoeg 80 % profiteert van publieke afvalwaterzuivering. De blootstelling van mensen aan luchtvervuiling door zwaveldioxide en vervuilende deeltjes neemt af. Tegelijkertijd hebben troposferische ozon, stikstofoxides en zeer fijne deeltjes nog steeds een nadelige invloed op de menselijke gezondheid. Schattingen naar de kosten van luchtvervuiling in OECD-landen tonen aan dat de voordelen van verdere reductie van deze vervuiling aanzienlijk kunnen zijn. Bovendien bestaat nog steeds het probleem van de opwaardering van de verouderde watertoevoer- en rioleringsystemen, en toegang tot een efficiënte zuivering van rioolwater in kleine of afgezonderde menselijke nederzettingen.

Zorgt een groenere groei voor economische kansen?

De toepassing van beleidsbepalingen gericht op groene groei door ondersteuning van nieuwe technologieën en innovaties en door gebruik van economische maatregelen, neemt in de OECD-landen toe. Bruikbare informatie voor vergelijking van economische kansen op het gebied van banen en concurrentievermogen als

gevolg van beleidsbepalingen gericht op groene groei, is echter nog steeds schaars. De dynamische aspecten van groene groei laten zich niet eenvoudig op statistische wijze verzamelen en veel maatregelen zijn gericht op 'groene activiteiten', in plaats van een 'groene transformatie' van de economie en wereldwijde supply chains.

Sectoren die **milieugoederen en -diensten** produceren vertegenwoordigen een toenemend (zij het klein) aandeel van de economie. Overheidsuitgaven aan **R&D** gericht op het milieu en energie-efficiëntie zijn toegenomen, evenals het aandeel van 'groene' **patenten**. Het gebruik van **milieubelastingen** neemt toe, maar blijft beperkt vergeleken met de arbeidsbelastingen. Procentueel is de ondersteuning van boeren die de grootste druk op het milieu zetten afgenomen, terwijl ondersteuning met milieueisen is toegenomen.

De **internationale financiering** ten bate van groenere groei maakt momenteel een positieve ontwikkeling door. Terwijl de **koolstofmarkten** slonken als gevolg van de financiële crisis en de gereduceerde industriële output, ontstonden er nieuwe kansen op het gebied van schone energie, met internationale **investeringen** die groter waren dan in fossiele brandstoftechnologie. Er zijn ook nieuwe kansen ontstaan door de uitgave van **groene obligaties** door financiële instellingen; en **exportkredietinstellingen** moedigen private investeringen aan in projecten waarbij de milieu-impact wordt beoordeeld. De **ontwikkelingshulp** voor milieuvriendelijke doeleinden neemt gestaag toe. De hulp voor duurzame energiebronnen was groter dan die voor niet-duurzame energiebronnen.

Veel van deze ontwikkelingen zijn echter nog steeds marginaal en de beleidsbepalingen zijn vaak onvoldoende coherent, wat de overgang op groene groei ondermijnt. Landen **ondersteunen** nog steeds op veel manieren de productie en het gebruik van **fossiele brandstoffen**. Wisselende **energiebelastingvoeten**, lage belastingen op brandstoffen met een grote milieu-impact en brandstofuitzonderingen in sommige industriële sectoren, belemmeren de overgang naar een koolstofarme economie. Belastingherzieningen bieden de landen grote kansen om meer belastinginkomsten te genereren, terwijl de milieudoelstellingen op kosteneffectievere wijze worden gerealiseerd.

KENNISDATABANK

- *Towards Green Growth in Southeast Asia*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264224100-en>
- *Policy Instruments to Support Green Growth in Agriculture*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264203525-en>
- *OECD Environmental Performance Reviews*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/19900090>

INFORMATIECENTRUM

De tekst en de grafieken zijn aangepast op basis van OECD/FAO (2014), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2014-2023*, OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_outlook-2014-en

Vooruitzichten voor de landbouw – de wereld voeden

De boeren en vissers van de wereld zullen de komende 10 jaar aan de vraag voldoen. Stijgende inkomens, verstedelijking en nieuwe eetgewoonten versterken de overgang op voedingsmiddelen die meer eiwitten, vetten en suikers bevatten. De prijzen nemen toe, maar blijven onder de historische recordniveaus. Dankzij de voornamelijk vegetarische eetgewoonten, het grote aanbod aan landbouwgrond en de langzaam verstedelijkende bevolking, profiteert India van uitstekende kansen, maar staat ook voor grote uitdagingen. Op basis van deze gegevens is de verwachting dat de voedselproductie en -consumptie per hoofd van de bevolking zullen blijven toenemen.

Internationaal zijn de prijzen van belangrijke gewassen vergeleken met hun historische recordniveaus drastisch gedaald, voornamelijk als gevolg van de uitstekende oogst in 2013/14. De vlees- en zuivelprijzen zijn daarentegen historisch gezien erg hoog, omdat het aanbod in 2013 lager was dan verwacht. De ethanol- en biodieselprijzen zijn overal ter wereld gedaald na het recordniveau dat in 2011 werd behaald, aangezien er voldoende voorraad van beide producten is.

De vraag naar landbouwproducten zal naar verwachting stabiel blijven, en in een lager tempo toenemen vergeleken met de afgelopen tien jaar. Granen zijn nog steeds een basisvoedingsmiddel, maar de groeiende inkomens, de verstedelijking en de wijziging van de eetgewoonten van mensen leveren een bijdrage aan de overgang naar voedingsmiddelen die meer eiwitten, vetten en suiker bevatten.

De komende tien jaar zal de **vee- en biobrandstofproductie** naar verwachting sneller groeien dan de **teelt van gewassen**. Deze verandering in de wereldwijde landbouwproductie vraagt om een relatieve verschuiving van traditionele gewassen zoals tarwe en rijst naar grove granen en oliezaden om te voldoen aan de vraag naar voedingsmiddelen, diervoeders en biobrandstof. De meeste extra productie stamt uit regio's waarin factoren zoals de beschikbaarheid van land en water en politieke reguleringen het minst belemmerend zijn.

De prijzen van gewassen zullen naar verwachting nog één of twee jaar dalen voordat ze zich zullen stabiliseren op een

niveau dat hoger is dan vóór 2008, maar aanzienlijk lager dan de recente recordprijzen. Vlees-, zuivel- en visprijzen zullen naar verwachting stijgen. In reële termen echter zullen de prijzen van zowel gewassen als dierproducten naar verwachting op de mediumtermijn dalen. De verwachte voorraad-tot-verbruik verhouding van granen is aanzienlijk gestegen, waardoor men zich minder zorgen over wisselvallige prijzen hoeft te maken.

De visproductie overal ter wereld wordt voornamelijk aangedreven door de verbeteringen in de aquacultuur in opkomende landen. De hoge kosten op de lange termijn en de stabiele vraag zorgen ervoor dat de visprijzen een stuk hoger zijn dan het historische gemiddelde, wat de consumptietoename de komende tien jaar zal tegenhouden.

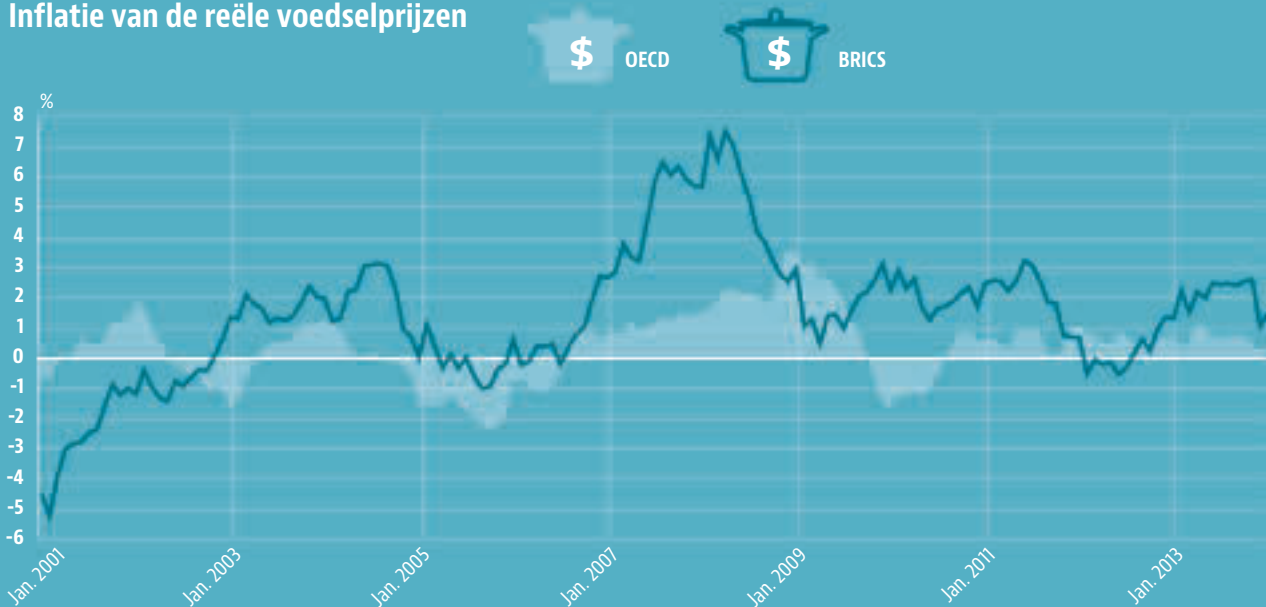
De productiegroei zal voornamelijk plaatsvinden in opkomende landen in Azië en Zuid-Amerika. **De handel** blijft toenemen, zij het langzamer dan de afgelopen tien jaar. De Amerikanen zullen hun positie als de dominerende exportregio versterken, zowel qua waarde als qua volume, terwijl Afrika en Azië hun netto import moeten verhogen om aan de groeiende vraag te voldoen.

Recente beleidshervormingen in de landbouw- en vissectoren hebben ervoor gezorgd dat de vraag en het aanbod zich sneller aan de markt aanpassen; beide worden echter nog steeds beïnvloed door beleidsbepalingen zoals ondersteuning van producenten, overheidsvoorraden en mandaten inzake biobrandstof. Er zullen nog meer

Statistieken

Voedselprijzen zijn meer volatiel in ontwikkelingslanden

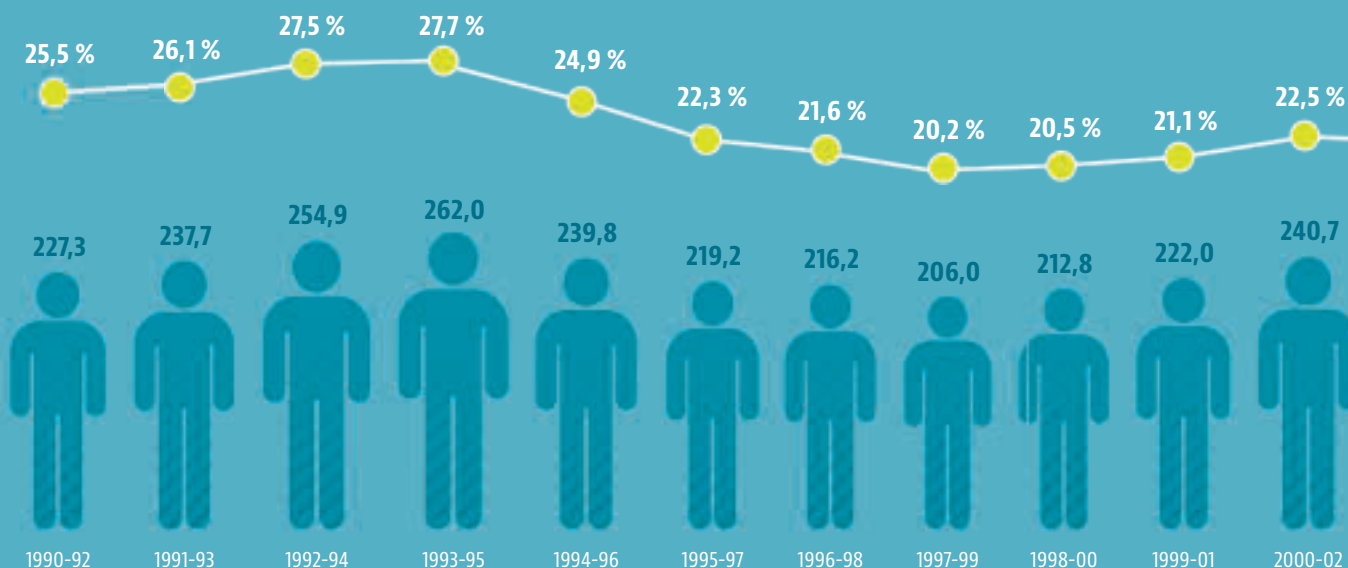
Inflatie van de reële voedselprijzen

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933098725>

Minder mensen hebben honger in India

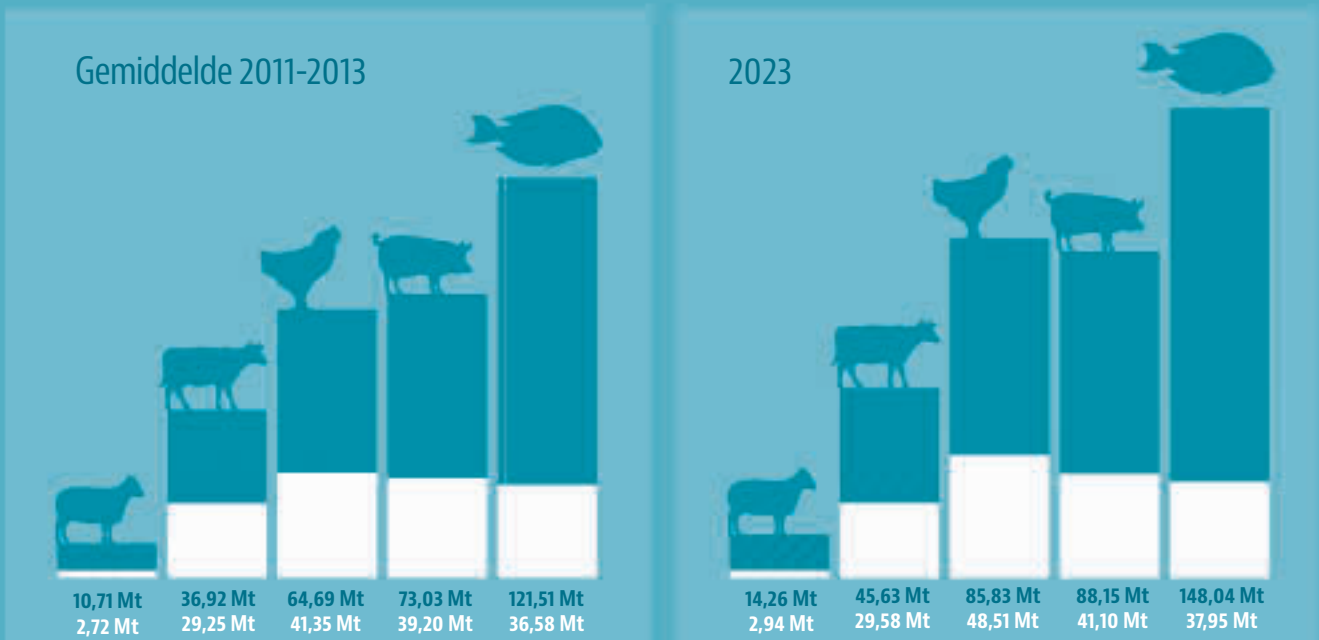
Aantal ondervoede personen (in miljoen) Aandeel van de bevolking %

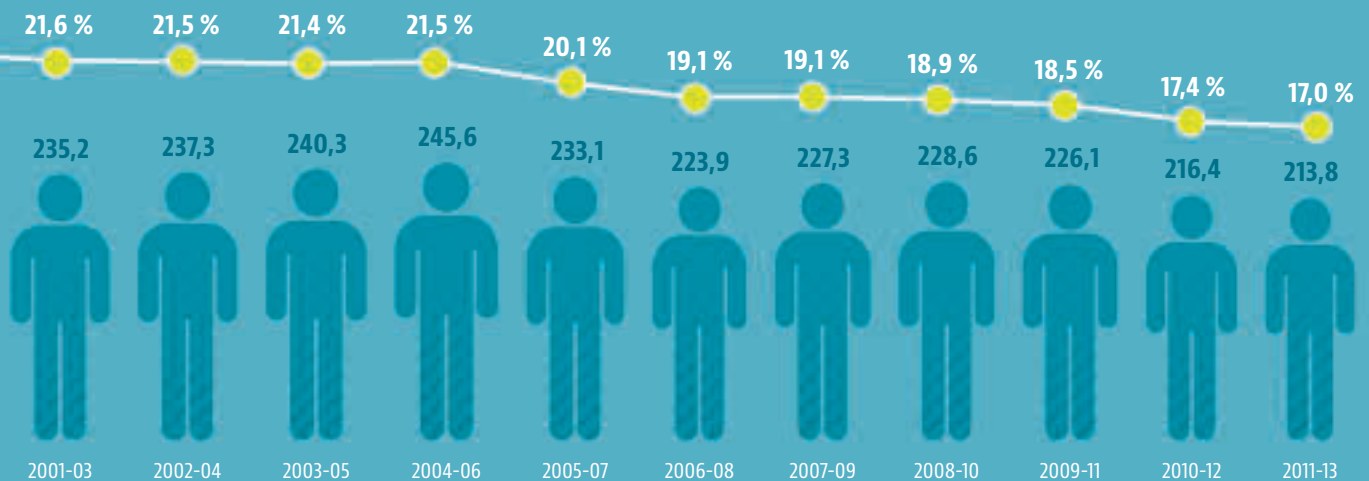
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933099067>

In ontwikkelingslanden wordt meer vlees en vis gegeten

● Ontwikkeld ● In ontwikkeling Mt = miljoen ton

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933098763>

Vooruitzichten voor de landbouw – de wereld voeden

beleidsveranderingen volgen. De Amerikaanse Agricultural Act in 2014 en de herziening van het gemeenschappelijk landbouwbeleid in de Europese Unie in 2013 zijn het afgelopen jaar als wet aangenomen; deze reguleringen zijn voor de huidige prognoses echter niet in acht genomen, omdat de toepassingsdetails nog niet zijn uitgewerkt.

Wereldwijde goederenprognoses tot 2023

Granen: Aan het begin van deze periode zullen de prijzen van belangrijke graansoorten overal ter wereld waarschijnlijk dalen, waardoor de wereldhandel zal toenemen. De voorraad zal naar verwachting toenemen, waarbij de rijstvoorraad in Azië een recordniveau zal bereiken.

Oliezaden: Het wereldwijde aandeel van de landbouwgrond die voor oliezaden wordt gebruikt, neemt nog steeds toe, zij het op lager tempo, aangezien de continue vraag naar plantaardige olie de prijzen omhoog duwt.

Suiker: Na een daling eind 2013, zullen de internationale suikerprijzen zich herstellen, als gevolg van de sterke wereldwijde vraag. De export uit Brazilië, de grootste suikerexporteur ter wereld, wordt beïnvloed door de ethanolmarkt.

Vlees: De stabiele importvraag vanuit Azië en de herstructurering van de veestapel in Noord-Amerika ondersteunen hogere vleesprijzen, waarbij rundvleesprijzen een recordniveau zullen behalen. Gevogelte neemt de eerste plaats van varkensvlees over als het meest geconsumeerde vleesproduct gedurende de onderzoeksperiode.

Zuivel: De prijzen dalen enigszins vergeleken met het huidige hoge niveau dankzij de continue productiviteitsverbeteringen in de grote producerende landen en heroplevende groei in China. India neemt de plaats van de Europese Unie over als grootste melkproducent ter wereld en zal tijdens de onderzoeksperiode een grote exporthandel aan magere melkpoeder opzetten.

Visvangst: De groei van aquacultuurproductie zal zich in Azië concentreren. Dit is nog steeds een van de snelst groeiende voedingsmiddelensectoren en zal in 2014 groter worden dan de zeevisvangst voor menselijke consumptie.

Biobrandstoffen: Het consumptie- en productieniveau van biobrandstoffen zal naar verwachting met ruim 50 % stijgen, geleid door op suiker gebaseerde ethanol en biodiesel. De ethanolprijs zal parallel aan de aardolieprijs stijgen, terwijl de biodieselprijs voornamelijk de prijzen van plantaardige olie zal volgen.

Katoen: De verwachte vrijgave van de grote wereldwijde voorraden zal de consumptie aanwakkeren mede dankzij de lagere prijzen, voordat de prijzen zich tegen 2023 weer zullen herstellen.

Focus op India

Deze uitgave van de Outlook focust op India, het land met de tweede grootste bevolkingsdichtheid ter wereld, met het grootste aantal boeren, maar ook met het grootste aantal mensen dat in voedselonzeekerheid leeft. De Outlook biedt

een **relatief optimistisch vooruitzicht voor India**, gezien de continue toename van de productie en consumptie van voedingsmiddelen, vooral aangedreven door de sectoren met een hogere toegevoegde waarde.

De nieuwe National Food Security Act is het grootste voedseltoewijzingsprogramma dat ooit werd opgezet voor de distributie van gesubsidieerde porties graan (ca. 90 % onder de winkelprijs) aan meer dan 800 miljoen mensen. De implementatie van dit programma is een enorme uitdaging.

Subsidies ter stimulering van een intensiever gebruik van meststoffen, pesticiden, zaden, water, elektriciteit en kredieten, evenals de marktondersteunende prijzen, hebben gedurende de afgelopen tien jaar bijgedragen tot een sterke groei van de jaarlijkse landbouwopbrengst. Deze programma's stimuleren de productiegroei nog steeds, zodat India de voorraden per hoofd van de bevolking sterk kan uitbreiden. De toenemende druk op de hulpmiddelen zal er echter voor zorgen dat het absolute groeitempo de komende tien jaar zal afnemen.

De mensen in India eten nog steeds voornamelijk vegetarisch, maar hun eetgewoonten zullen naar verwachting diversifiëren. Verwacht wordt dat de consumptie van granen zal toenemen en dat een grotere consumptie van melk en zuivelproducten, peulvruchten, groente en fruit een bijdrage leveren aan een betere menselijke voeding. Vis is een belangrijke en groeiende bron van eiwitten, terwijl de consumptie van vlees sterk zal toenemen. Desondanks blijft het consumptieniveau ver onder het wereldgemiddelde.

De **grootste onzekerheden** in India zijn de macroperformance van het land, de duurzaamheid van de opbrengstgroei en de levensvatbaarheid van overheidsprogramma's.

Opmerking over macro-economische aannames

De macro-economische situatie die aan de basis ligt van deze Outlook gaat uit van een gemiddelde BNP-groei in alle OESO-landen van 2,2 % per jaar. De economische vooruitzichten voor veel opkomende landen zijn uitstekend, maar worden iets lager ingeschat dan de afgelopen tien jaar. De meeste Afrikaanse economieën vertonen een sterke groei. Een sterkere US dollar heeft gevolgen voor het concurrentievermogen van veel landen. De aardolieprijs zal in 2023 naar verwachting USD 147 per vat zijn.

KENNISDATABANK

- *OECD Compendium of Agri-environmental Indicators*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264186217-en>
- *Climate Change, Water and Agriculture: Towards Resilient Systems*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264209138-en>
- *Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2014: OECD Countries*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_pol-2014-en

INFORMATIECENTRUM

De tekst en de grafieken zijn aangepast op basis van OECD (2014), *Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge*, OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

Productiviteit – de volgende uitdaging

De snelle groei van opkomende landen zal mogelijk uitvlakken als er geen actie wordt ondernomen om de productiviteit te verbeteren

Veel middeninkomenslanden kunnen niet uitgelijnd worden met het inkomen per hoofd in de OECD:

Een sterke groei in de afgelopen tien jaar heeft het aandeel van opkomende landen in de wereldeconomie aanzienlijk vergroot. Maar stelt dit proces van 'rijkdomverschuiving' deze landen uiteindelijk in staat om zich uit te lijnen met het gemiddelde inkomen per hoofd in de OECD? Na een lange periode van indrukwekkende vooruitgang vertoont het groeitempo in sommige middeninkomenslanden een daling. Op het huidige groeitempo kunnen verschillende middeninkomenslanden zich tegen 2050 niet uitlijnen met het gemiddelde inkomensniveau in de OECD. Deze uitdaging wordt vergroot door de vertraging van de economie in China: de burens en leveranciers hebben sterk geprofiteerd van de sterke groei in dit land, met name exporteurs van natuurlijke hulpmiddelen.

Productiviteitsgroei is het antwoord:

Tijdens de overgang van een laag- naar een middeninkomenseconomie wordt de productiviteit verhoogd door arbeidskrachten van lagere naar hogere productiviteitssectoren te verplaatsen. Deze verandering is vaak nog steeds een belangrijke factor, zelfs in middeninkomenslanden, zoals India en Indonesië. Maar zodra dit proces aan tempo afneemt, moet aandacht worden geschonken aan grotere productiviteitsverbeteringen in de sectoren. Deze verandering is duidelijk zichtbaar in de algemene productiviteitsgroei in OECD-landen. Het is ook duidelijk in China, een land dat zijn productiviteit in veel productiesectoren heeft verhoogd door gebruik te maken van de wereldwijde kennis via buitenlandse directe investeringen en de import van kapitaalgoederen en componenten.

Maar de productiviteit stijgt met mondjesmaat:

Voor een duurzame uitlijning dient de productiviteit sneller toe te nemen. De afgelopen tien jaar heeft productiviteitsgroei slechts een marginale bijdrage geleverd aan de economische groei in veel middeninkomenslanden. Ook was de productiviteitsgroei onvoldoende om het zeer grote verschil met de productiviteit in geavanceerde landen te overbruggen. In Brazilië, Mexico en Turkije is dit verschil zelfs toegenomen. In China daarentegen is de productiviteit op indrukwekkende wijze gestegen: ca. 10 % per jaar in arbeidsproductiviteit en meer dan 7 % in totale factorproductiviteit in de productie- en dienstensector. India heeft de afgelopen tien jaar ook een aanzienlijke groei van de totale factorproductiviteit meegemaakt, ook al blijft het verschil tussen India en de geavanceerde economieën nog steeds groot.

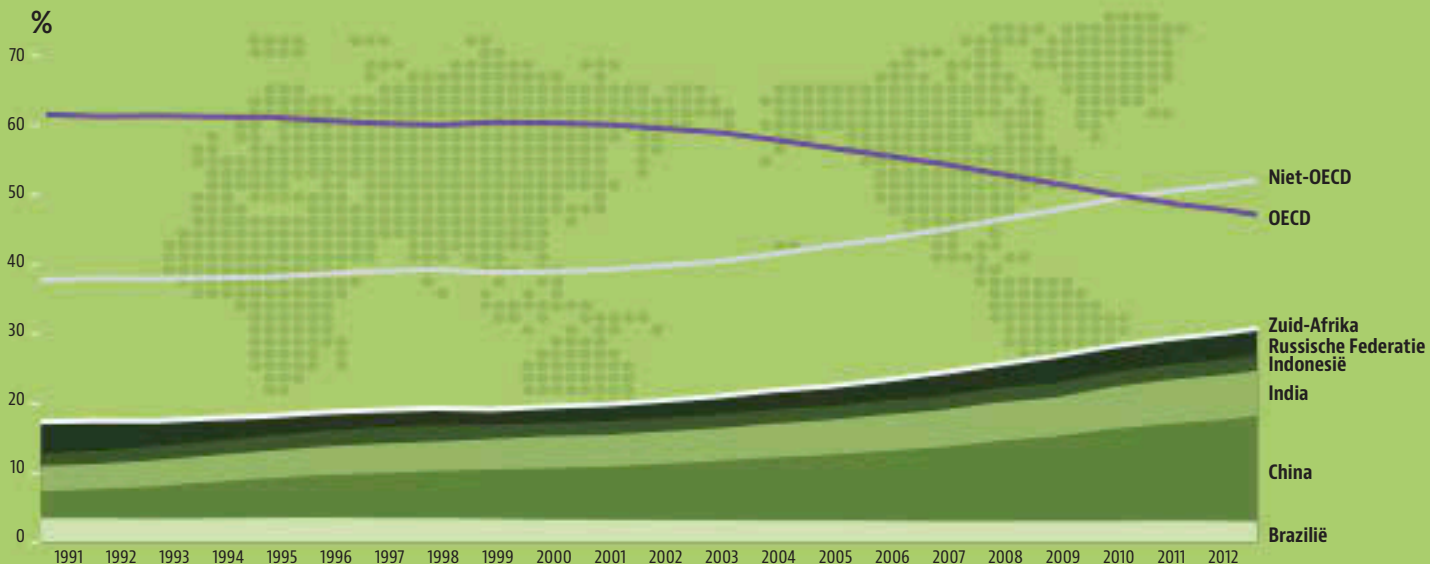
Enkele traditionele groeistimulansen nemen aan belang af:

Een verbetering van de productiviteit is met name belangrijk omdat veel middeninkomenslanden niet langer kunnen vertrouwen op de voordelen voor lageinkomenslanden die naar een middeninkomensstatus opklimmen. Deze voordelen zijn lage arbeidskosten en een snelle groei, aangewakkerd door de ontwikkeling van exportsectoren dankzij de buitenlandse investeringen. Bovendien is de demografie van middeninkomenslanden minder geschikt voor groei. De stijging naar middeninkomensstatus wordt vaak versneld door een demografische overgang, waarbij het sterftcijfer sneller afneemt dan het geboortecijfer, zodat er meer arbeidskrachten aanwezig zijn. Sommige regio's kunnen nog steeds profiteren van dit demografische voordeel, zoals Zuid-Azië en Afrika onder de Sahara. Maar elders neemt dit demografische voordeel af.

Statistieken

Rijkdomverschuiving

% aandeel van wereldwijd bbp in termen van KKP (koopkrachtpariteit)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057419>

Productiviteitsgroei meestal hoger in dienstverlening dan in productie

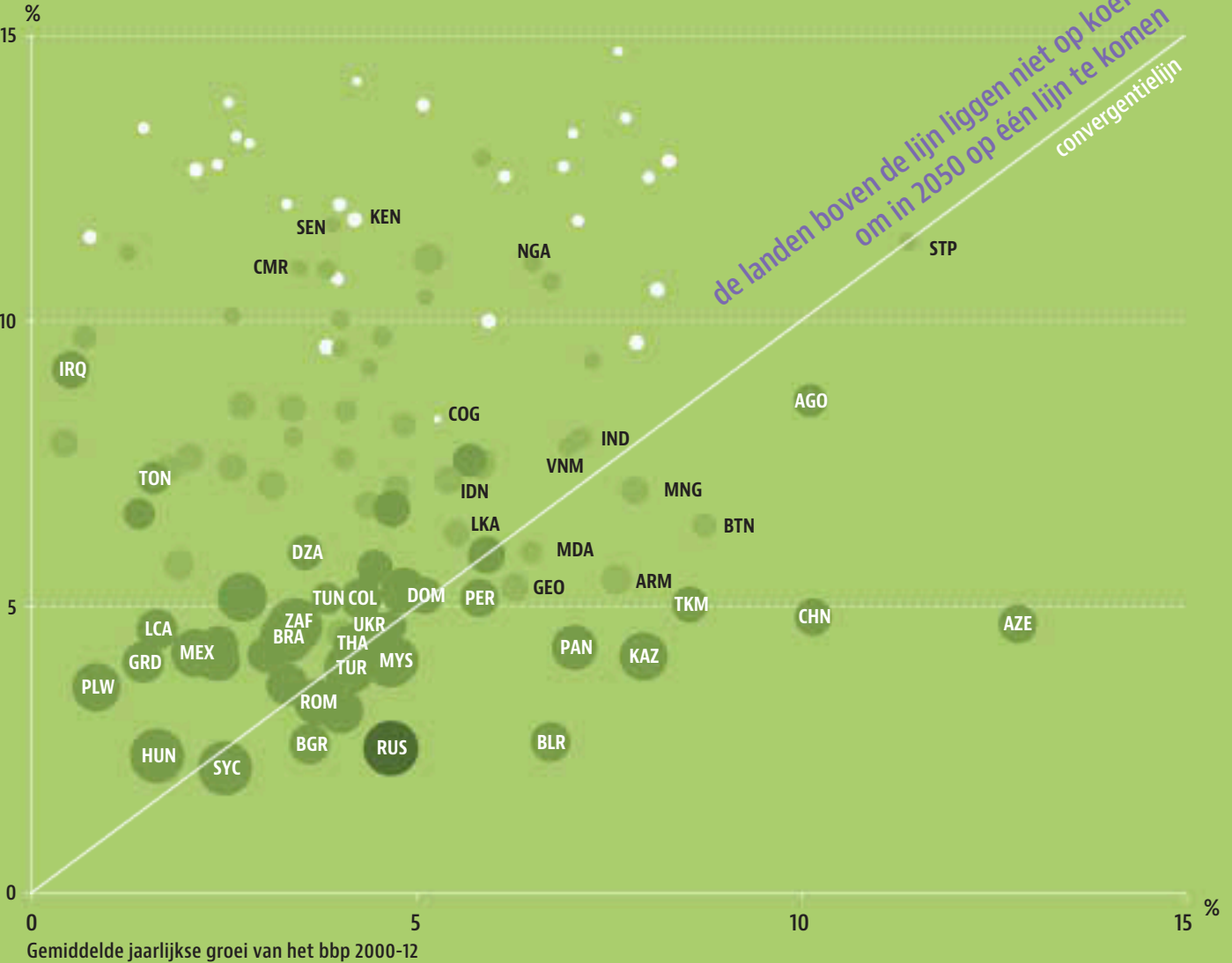
Groei van arbeidsproductiviteit in dienstensector vergeleken met productie, % punt wijziging 2002-2007

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933058426>

Veel middeninkomenslanden niet op koers om op één lijn te komen met OECD-inkomens

Gemiddelde jaarlijkse groei van het bbp van 2012 tot 2050 om het gemiddelde per capita van de OECD in 2050 te bereiken

Hoog inkomen

Hoog middeninkomen

Laag middeninkomen

Laag inkomen

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057533>

ISO CODES

AGO Angola	BTN Bhutan	DZA Algerije	IRQ Irak	MEX Mexico	PLW Palau	SYC Seychellen	TUR Turkije
ARM Armenië	CHN China	GEO Georgië	KAZ Kazachstan	MNG Mongolië	ROM Roemenië	THA Thailand	UKR Oekraïne
AZE Azerbeidzjan	CMR Kameroen	GRD Grenada	KEN Kenia	MYS Maleisië	RUS Russische Federatie	TKM Turkmenistan	VNM Vietnam
BGR Bulgarije	COG Congo	HUN Hongarije	LCA St. Lucia	NGA Nigeria	SEN Senegal	TON Tonga	ZAF Zuid-Afrika
BLR Wit-Rusland	COL Colombia	IDN Indonesië	LKA Sri Lanka	PAN Panama	STP São Tomé en Príncipe	TUN Tunesië	
BRA Brazilië	DOM Dominicaanse Republiek	IND India	MDA Moldavië	PER Peru			

Productiviteit – de volgende uitdaging

Middeninkomenslanden verbeteren hun productiviteit door:

Voortdurende diversificatie in landbouw-, industrie- en dienstensectoren met een hogere toegevoegde waarde:

Diversificatie is vooral belangrijk in middeninkomenslanden met stijgende salarissen, evenals in dergelijke landen met veel natuurlijke hulpbronnen.

Innovatie door de wereldwijde kennis te gebruiken en de nationale capaciteiten te ontwikkelen:

Zelfs de meer geavanceerde middeninkomenslanden kunnen nog steeds profiteren van een technologische inhaalslag. Behalve een betere integratie in het wereldwijde handelssysteem en een beter gebruik van buitenlandse kennis door handel, buitenlandse directe investeringen en andere middelen, dienen de landen ook hun vermogen te ontwikkelen om producten en processen te innoveren, zodat ze beter aan hun eigen behoeften voldoen en een eigen concurrentievoordeel creëren.

Reorganisatie van de product-, arbeids- en financiële markten en vaardigheidsontwikkeling:

In veel middeninkomenslanden wordt de ontwikkeling van concurrerende, innovatieve bedrijven vaak belemmerd door een ongeschikte wet- en regelgeving en onvoldoende vaardigheden.

Stimulering van concurrerende dienstensectoren:

De binnenlandse dienstensector kan groeien om te voldoen aan de vereisten van de groeiende middenklassen. De diensten kunnen ook het concurrentievermogen van de productiesector verbeteren en een bron zijn van exportinkomsten.

Ze kunnen ook "oude" groeistimulansen blijven inzetten door:

Arbeid van sectoren met een lagere naar sectoren met een hogere productiviteit verplaatsen:

Veel middeninkomenslanden, zoals India, Indonesië, Iran en Maleisië, kunnen nog steeds profiteren van een verschuiving van arbeidskrachten uit de landbouw, productie en diensten naar sectoren met een hogere productiviteit.

Volledig profiteren van groei als gevolg van factoraccumulatie:

De meeste middeninkomenslanden kunnen hun inzet van arbeidskrachten verder verbeteren en meer menselijk en fysiek kapitaal verzamelen. Ook kan de efficiëntie bij de inzet van productiefactoren worden verbeterd.

De voordelen van de groei distribueren:

Gelijke kansen voor iedereen: In veel middeninkomenslanden heerst nog veel armoede of is de inkomensongelijkheid

de afgelopen tien jaar toegenomen. Frustraties bij de 'middenklassen' over hun levensstandaard en het gebrek aan inbreng bij beslissingsprocessen hebben in sommige middeninkomenslanden spanningen veroorzaakt. Deze sociale uitdagingen dienen aangepakt te worden door de levering van betere openbare diensten, een verbetering van de levenskwaliteit, meer arbeidskansen en een grotere inbreng in de aansturing van de economie.

Effectieve regionale beleidsbepalingen voor een gelijkmatigere groei en minder regionale verschillen:

Hiervoor moeten de regionale concurrentievoordelen bekend zijn en moeten de openbare diensten aan de lokale behoeften worden aangepast, met een prioriteit voor dichtbevolkte arme gebieden.

Meer energie-efficiëntie en een duurzaam milieu:

De diversificatie in minder energie-intensieve sectoren en de toepassing van energie-efficiënte technologieën, reduceert de kwetsbaarheid door schommelende energieprijzen en wijzigingen van de reguleringen en voorkeuren. Bovendien moet meer aandacht worden geschonken aan een duurzaam milieu bij de ontwikkeling van succesvolle strategieën.

Ze kunnen de overheid effectiever maken door:

Meer vaardigheid in het formuleren en toepassen van plannen:

De overheidsfunctionarissen moeten beter worden opgeleid en de verschillende ministeries moeten beter worden gecoördineerd om voor een effectieve planning en toepassing te zorgen. Grote strategiewijzigingen zijn politiek niet altijd eenvoudig en vaak duur, ook al zijn de kosten van geen verandering nog hoger. Effectieve communicatiestrategieën en de juiste timing en procedures zijn van kritiek belang om steun te verkrijgen van diverse stakeholders voor de toepassing van deze hervormingen.

KENNISDATABANK

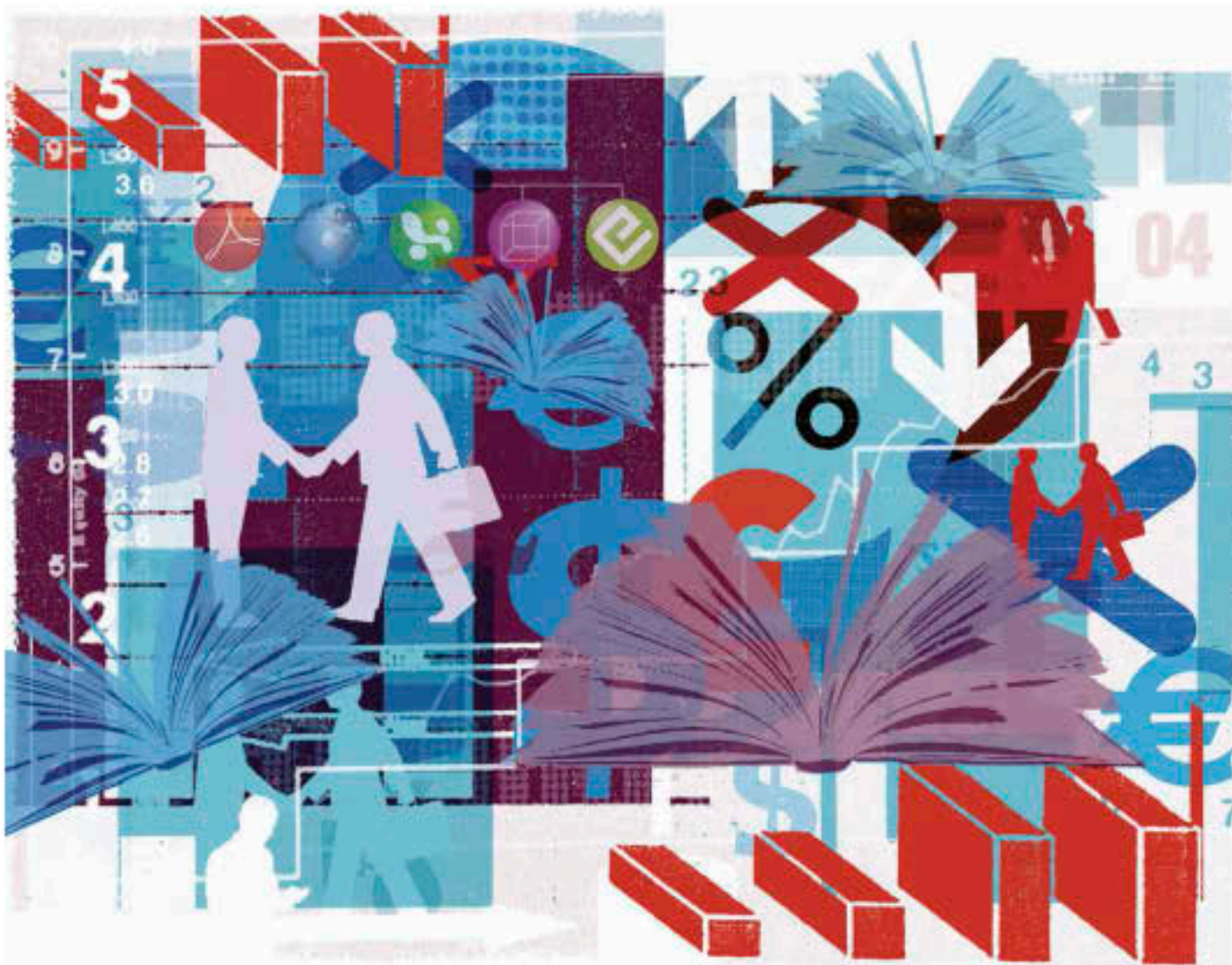
- *African Economic Outlook 2014: Global Value Chains and Africa's Industrialisation*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/aeo-2014-en>
- *Economic Outlook for Southeast Asia, China and India 2014: Beyond the Middle-Income Trap*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/saeo-2014-en>
- *Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

OECD*iLibrary*

OECD's wereldwijde kennisbank

Meer dan 1 miljoen downloads per maand!

www.oecd-ilibrary.org

2-3 JUNI
2015

OECD FORUM 2015

Het paradepaardje van de openbare gebeurtenissen van de OECD, samenvallend met de jaarlijkse Ministeriële Vergadering.

Kom met ons debatteren over de meest urgente thema's op de wereldagenda en ontmoet leiders uit de beleidssector.

Houd de datum vrij!

www.oecd.org/forum